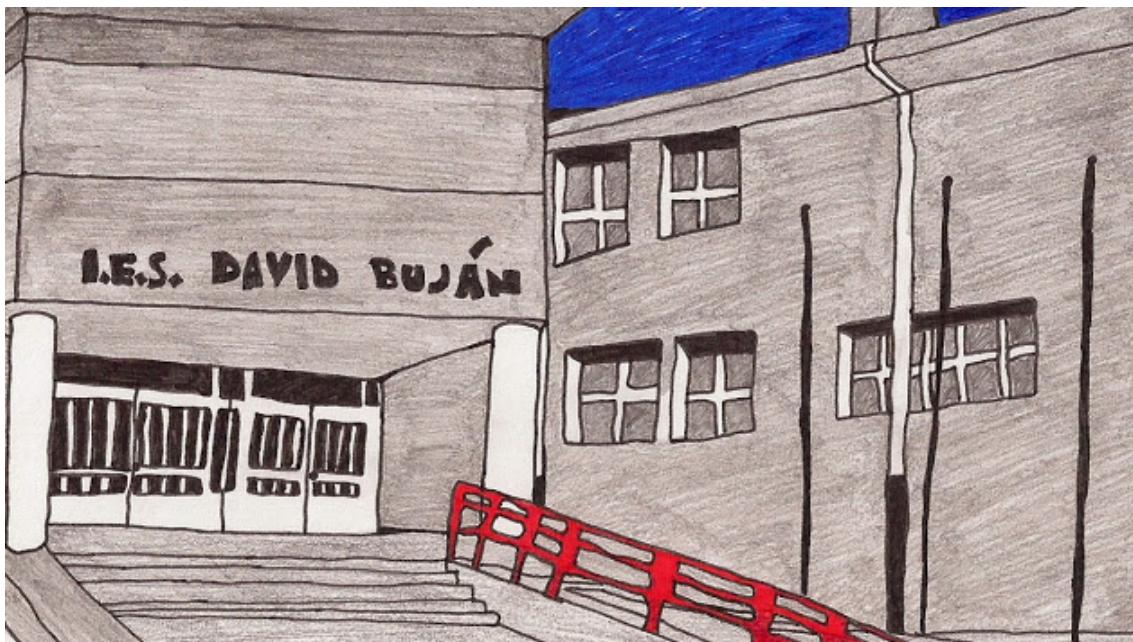

I.E.S DAVID BUJÁN

Autor: DAVID TORREIRO (Exalumno do centro)

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA. DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN.

4º ESO

CURSO ACADÉMICO 2021-22

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

ÍNDICE

Programación de 4º ESO

1. Introducción e contextualización.....	3
2. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave. Concreción dos estándares de aprendizaxe availables da materia que forma parte dos perfís competenciais.....	6
3. Concreción dos obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.....	15
4. Grao mínimo de consecución para superar a materia.....	25
5. Secuenciación e temporalización das unidades didácticas.	26
6. Concrecións metodolóxicas: presencial, semipresencial e telemática	26
7. Materiais e recursos didácticos.....	28
8. Avaliación. Criterios e ferramentas sobre a avaliação (presencial e non presencial), cualificación e promoción do alumnado. Plan de reforzo.	28
8.1. Criterios de avaliação	30
8.2. Procedementos e instrumentos de avaliação.....	30
8.3.Criterios de cualificación.....	30
9. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.....	31
10. Organización das actividades das materias pendentes.....	33
11. Organización dos procedementos que lle permitan ao alumnado acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias, no caso do bacharelato.....	33
12. Deseño da avaliação inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.....	33
13. Medidas de atención á diversidade. Medidas de intervención para mellorar a inclusión educativa.....	35
14. Elementos transversais	37
15. Contribución do departamento ao Proxecto Lector.....	38
16. Contribución do departamento ao Plan TIC.....	38
17. Contribución do departamento ao Plan Convivencia.....	39
18. Actividades Complementarias e extraescolares	39
19.-Mecanismos de revisión, de avaliação e de modificación das programacións didácticas en relación cos resultados e procesos de mellora.....	40
20.-Publicidade e constancia de información ao alumnado e familias.....	41
Anexos.....	42
Medidas Metodolóxicas e Organizativas por mor do escenario Covid-19	43
• Desenvolvemento do curso en posibles escenarios (Ensino presencial. Ensino semipresencial. Ensino telemático	
• Criterios de Cualificación en diferentes escenarios.	
Rúbricas para avaliar :.....	45
• Un exame	
• A redacción e a presentación de traballos escritos.	
• A exposición oral de traballos.	
• Resume dunha lectura crítica.	
• Un debate	
Avaliación da profesora	48

4º E.S.O

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A programación foi elaborada seguindo as pautas acordadas pola CCP para o actual curso, e considero necesario comenzar por salientar que a presenza do ensino relixioso na escola responde, en primeiro lugar, á importancia que esta asignatura ten dentro da educación para que o alumno poida conseguir un desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade. A necesidade de sentido do ser humano é unha evidencia á que a escola necesariamente debe dar resposta. A educación da dimensión relixiosa é parte fundamental para a maduración da persoa. Non podería existir unha formación integral e unha educación de calidade, si non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensíons inherentes ao ser humano, entre as cales atópase a relixiosa. Esta capacidade básica da persoa adquire o seu auténtico cumprimento cando se descobre o sentido da vida. O ensino da relixión católica no centro escolar axudará aos estudiantes a ensanchar os espazos da racionalidade e adoptar unha actitude de apertura ao sentido relixioso da vida, sexa cal fora a súa manifestación concreta.

A Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948 recoñece a liberdade relixiosa de persoas e pobos. Pola súa banda, a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa senón tamén garante «o dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas conviccións» no artigo 27.3. Un dereito que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos por España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no seu artigo 13.3 e a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea, artigo 14.3, entre outros.

A Igrexa, como se recolle no número 2 da Gravissimum Educationis, realizou continuos esforzos para favorecer que a formación relixiosa se imparta no ámbito escolar, como contribución decisiva á formación integral da persoa. Por ese motivo, a Santa Sé subscribiu un Acordo Internacional co Estado Español sobre Ensino e Asuntos Sociais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, onde se outorga a competencia para elaborar o currículo da asignatura de Relixión e Moral Católica á xerarquía eclesiástica (art. 6).

O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores e significados nos que a persoa naceu como hipótese explicativa da realidade e que se denomina tradición.

Para iso, a relixión católica pretende contribuír á educación integral do estudiante en dúas direccións. Por unha banda, responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, por outra, introducendo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, se promove o recoñecemento dun sentido da existencia dun xeito coherente co propio desenvolvemento psico-evolutivo do alumnado.

A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinos. Por iso, o contido do currículo parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respectuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

O desenvolvemento do currículo se estrutura en catro grandes bloques que pretenden recoller o saber antropolóxico cristián acumulado ao longo dos séculos. Eses bloques parten do sentido relixioso do home, continúan co estudo da revelación; Deus maniféstase ao home e faino nunha historia concreta, con personaxes e situacións que o alumnado debe coñecer e que contribuirán á súa comprensión do mundo. Dita revelación culmina en Xesucristo e a mensaxe evanxélica,

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

centro do terceiro bloque do currículo e eixe vertebrador da asignatura. Para rematar, estúdase a Igrexa como manifestación da presenza continuada de Xesucristo na historia. Convén subliñar, que lonxe dunha finalidade catequética ou de adoutrinamento, o ensino da relixión católica ilustra aos estudantes sobre a identidade do cristianismo e a vida cristiá. Estes catro bloques que compón a asignatura de relixión católica inclúen conceptos, procedementos e actitudes, que permite o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta suscita. Por iso, os contidos xerais da asignatura contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

Este currículo válese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, as imaxes e símbolos, a linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación lingüística, que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe litúrxica e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo cristián, axudarán ao desenvolvemento desta competencia nos estudantes. Sen esquecer a singularidade que esta asignatura aporta á dimensión de escoita da comunicación.

Así mesmo, o ensino escolar da relixión católica favorece o desenvolvemento da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade, contribuíndo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, ao exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade.

Por outra banda, a relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras da nosa contorna, motivando o aprecio pola propia cultura e estímaa adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas. A cultura e a historia occidental, a propia historia, non poden ser comprendidas e asumidas si prescíndese do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos. De igual modo, a expresión artística da fe segue colaborando na actualidade no enriquecemento do noso patrimonio cultural.

A competencia para a autonomía e iniciativa persoal desenvólvese no estudiante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo, das súas potencialidades, da súa dignidade e do seu sentido. A formación relixiosa católica aporta a devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, á cultura e á identidade da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do estudiante fronte a visións parciais.

En canto aos contidos procedimentais, a asignatura de relixión católica forma de xeito transversal nunha serie de procedementos fundamentais para a comprensión do feito cristián. Estes contidos procedimentais adquirérense ao longo do desenvolvemento curricular, colaborando así na consecución das competencias asignadas aos currículos de ESO e Bacharelato. Concretamente os contidos procedimentais de relixión católica desenvolverán especialmente as seguintes competencias: Comunicación lingüística, Aprender a aprender, Competencias sociais e cívicas e Conciencia e expresións culturais.

CONTEXTUALIZACIÓN

O instituto onde imos a impartir esta materia e para o que programamos é o IES David Buján atópase no lugar de Sigrás, en Camiño dos Cacharros n.º 1, no concello de Cambre.

O Centro leva funcionando dende o curso 1990-1991. Consta dun edificio de dous pisos e unha zona exterior, na que hai un patio, unha pista polideportiva, un estacionamento, un pequeno recinto cuberto -onde se atopan os vestuarios- e unha zona de xogo.

O número de alumnas e alumnos do IES David Buján é aproximadamente de 400 e procede, na súa maioría, do propio concello, tras o seu paso polos colexios adscritos; aínda que tamén recibimos alumnado de concellos limítrofes como Carral, Culleredo, Oleiros e Mabegondo, sobre

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

todo no Bacharelato. Trátase dun estudiantado bastante homoxéneo, de clase media na súa meirande parte, e os problemas de integración, absentismo escolar etc. son puntuais.

O IES David Buján oferta estudos de ESO e bacharelato. É un centro de liña dous na secundaria e liña tres en bacharelato.

Os departamentos didácticos ofertan un amplo abano de actividades complementarias e extraescolares e fomentan a participación do noso alumnado en distintas competicións e eventos.

MATERIAS QUE IMPARTE O DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN E MORAL CATÓLICA.

CURSOS E GRUPOS QUE DEPENDEN DO DEPARTAMENTO:	ESO 1º, 2º, 3º, 4º BAC 1º, 2º

LIBROS DE USO PARA O ALUMNADO.

1º ESO “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

2º ESO “RELIXIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Galego)

3º ESO “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

4º ESO “RELIXIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Galego)

1º BAC “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

2º BAC “RELIGIÓN CATÓLICA” Edit. ANAYA (Castelán)

PROFESORADO QUE FORMA PARTE DO DEPARTAMENTO:

MARÍA-CARMEN FREIRE PINTOR.

Asdo.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE AVAILABLES DA MATERIA QUE FORMA PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

Na descripción do modelo competencial inclúese o marco de descritores competenciais, no que aparecen os contidos reconfigurados desde un enfoque de aplicación que facilita o adestramento das competencias; recordemos que estas non se estudan, nin se ensinan: adétranse. Para iso, é necesaria a xeración de tarefas de aprendizaxe que permita ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de xeito global en cada unidade didáctica é imposible; debido a iso, cada unha destas divídese en indicadores de seguimento (entre dúas e cinco por competencia), grandes alicerces que permiten describila dun xeito máis preciso; dado que o carácter destes é aínda moi xeral, o axuste do nivel de concreción esixe que devanditos indicadores divídanse, á súa vez, no que se denominan descritores da competencia, que serán os que «describan» o grado competencial do alumnado. Por cada indicador de seguimento atoparemos entre dous e catro descritores, cos verbos en infinitivo.

En cada unidade didáctica cada un destes descritores concrétese en desempeños competenciais, redactados en terceira persoa do singular do presente de indicativo. O desempeño é o aspecto específico da competencia que se pode adestrar e avaliar de xeito explícito; é, xa que logo, concreto e obxectivable. Para o seu desenvolvemento, partimos dun marco de descritores competenciais definido para o proxecto e aplicable a todas as materia e cursos da etapa.

Por outra banda, o desenvolvemento e a aprendizaxe dos valores, presentes en todas as áreas, axudarán a que os nosos alumnos e alumnas aprendan a desenvolverse nunha sociedade ben consolidada na que todos podamos vivir, e en cuxa construción colaboren.

A diversidade dos nosos alumnos e alumnas, cos seus estilos de aprendizaxe diferentes, hanos de conducir a traballar desde as diferentes potencialidades de cada un deles, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

NA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA

A área de Relixión Católica contribúe ao desenvolvemento das competencias desde as súas finalidades educativas, obxectivos, contidos e actividades de aprendizaxe e avaliación.

No libro de texto do alumnado, desenvólvense as competencias nas actividades de ensino-aprendizaxe de cada unidade, e de forma más específica, nas tres páginas que comprenden o «Obradoiro de intelixencias múltiples». Estas páginas están suscitadas como un taller educativo onde o alumnado, por medio da reflexión, a actividade e a aplicación, desenvolve as competencias. Especialmente, trabállanse as competencias desde a intelixencia espiritual, a intelixencia emocional e a educación en valores, así como as seguintes propostas do currículo de Relixión Católica (2015):

- A competencia en comunicación lingüística.
- As competencias sociais e cívicas.
- A competencia cultural e artística.
- A competencia para a autonomía e iniciativa persoal.
- A competencia de aprender a aprender.
- A competencia de conciencia e expresións culturais.

O Departamento de Relixión e o de Filosofía (Valores Éticos), seguindo as indicacións do Xefe de Estudos, reunímonos para acordar as porcentaxes de maneira conxunta. E concluímos as seguintes porcentaxes (Acta 7 do 20-3-2018).

Comunicación Lingüística 20%
Comunicación Dixital 10%

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Aprender a aprender 15%
 Competencia Social e Cívica 20%
 Conciencia e Expresión Culturais 20%
 Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor 15%

CONCRECIÓN DA RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS. RELIXIÓN 4º ESO

RELIXIÓN 4º ESO

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeneral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C	COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS						
		CL	CMT	CD	AA	CSC	SIEE	CEC
RE1.1.1	1.1 Identifica e clasifica os trazos principais (ensino, comportamento e culto) nas relixións monoteístas.	B	X		X	X		
RE1.1.2	1.2 Busca información e presenta ao grupo as respostas das distintas relixións ás preguntas de sentido.	B	X			X		X
RE1.2.1	2.1 Razoa por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa.	I	X			X		
RE1.2.2	2.2 Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	I	X				X	X
RE2.1.1	1.1 Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que encontra na historia de Israel.	B				X	X	X
RE2.1.2	1.2 Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.	B			X		X	
RE2.2.1	2.1 Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufridor e o Mesías político.	I	X					X
RE2.2.2	2.2 Esfúrzase por comprender a novidade do Mesías sufridor como criterio de vida.	A				X	X	
RE3.1.1	1.1 Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.	B	X		X			
RE3.2.1	2.1 Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	B	X				X	
RE3.2.2	2.2 Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	B	X				X	X
RE4.1.1	1.1 Elabora xúzos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividáde.	I	X			X	X	X
RE4.1.2	1.2 Adquire o hábito de reflexionar buscando o ben ante as eleccións que se lle ofrecen.	I				X	X	X
RE4.1.3	1.3 É consciente das diferentes formas de vivir a afectividáde e prefire a que recoñece como máis humana.	A				X	X	X
RE4.2.1	2.1 Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.	I	X			X	X	
RE4.2.2	2.2 Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	B				X	X	X
RE4.2.3	2.3 Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano.	B	X				X	X
RE4.3.1	3.1 Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiás do seu ámbito que colaboran na construcción da civilización do amor.	A		X			X	X

COMPETENCIAS CLAVE: CL: Competencia lingüística. CMCT: Competencia matemática ciencia e tecnoloxía. CD: Competencia dixital AA: Aprender a aprender. CSC: Competencia social e cívica. SIEE : Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. CEC: Conciencia e expresións culturais.

Código: B= Básico, necesario para aprobar. I= Intermedio, para nota correspondente a Notable. A= Avanzado, corresponde a Sobresaínte.

COMPETENCIAS CLAVE: DESCRIPTORES E DESEMPEÑOS

UNIDADE 1: RELIXIÓN UNIVERSAIS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escucha, lee e comprende os textos bíblicos e os contidos da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Relaciona os diversos contidos da unidade.
<i>Tratamiento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descobre as mensaxes e as ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Intervén por medio do diálogo seguindo unhas pautas dadas.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos.	- Desenvolve as súas actividades nos tempos previstos.
<i>Cultural e artística.</i>	Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.	- Manifesta interese pola cultura, a arte e a busca de sentido das diversas relixións.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a achega das relixións e do cristianismo na busca de sentido.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente relixiosos.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Comprender que o ser humano necesita dar un sentido á súa vida.	- Expón en que consiste o sentido da vida humana.

UNIDADE 2: EXPERIENCIA RELIXIOSA E REVELACIÓN DE DEUS

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Presenta unha exposición sobre contidos e exprésaos oralmente.
<i>Tratamiento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Dialoga sobre as aprendizaxes descubertas por medio das dinámicas de disco-fórum e cine-fórum.
<i>Aprender a aprender.</i>	Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.	- Valora a achega da unidade no seu progreso de aprendizaxe.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa na resolución de actividades e no desenvolvemento de diálogos e debates.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para comenzar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos e valores aprendidos.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Descobre a experiencia relixiosa como a más completa.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián.	- Expresa actitudes e valores que derivan do sentido relixioso do ser humano.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Comprender que a experiencia cristiá se caracteriza pola revelación amorosa de Deus.	- Expón as achegas da experiencia cristiá ao ser humano.

UNIDADE 3: DEUS, HISTORIA E IGREXA

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Sintetiza os principais contidos da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descobre as mensaxes e ensinanzas de materiais audiovisuais.
<i>Aprender a aprender.</i>	Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.	- Investiga e completa esquemas sobre os contidos.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Interioriza valores como os do agradecemento, aproveitar o tempo e a fidelidade.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	- Emprende e executa as súas tarefas con sentido da responsabilidade.
<i>Cultural e artística.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Elabora creativamente unha tarxeta cun consello para empregar ben o tempo.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre a historia da Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético- moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como a fidelidade.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Valorar como Deus intervén na historia.	- Expresa que Deus se revela e realiza unha alianza co ser humano que cumple ao longo da historia.

UNIDADE 4: O MESÍAS E A MORAL DA VIDA PÚBLICA

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Utilizar o vocabulario adecuado, as estruturas lingüísticas e as normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos e orais.	- Emprega adecuadamente a linguaxe nas súas reflexións e redaccións.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Usa as tecnoloxías adecuadamente para o desenvolvemento das actividades que o requieren.
<i>Aprender a aprender.</i>	Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os seguintes en función dos resultados intermedios.	- Reflexiona e actúa segundo unhas pautas metodolóxicas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Aprecia o valor do compromiso social.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.	- Selecciona, describe, xulga e actúa ante un problema actual da sociedade e a política.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga sobre os conceptos relacionados co servo de lavé e o mesianismo.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns como o do compromiso social e político.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Valorar a revelación de Deus na historia.	- Expresa que Deus se revela e intervén na historia para ofrecer o seu amor e salvación.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

UNIDADE 5: XESUCRISTO, IGREXA E MISIÓN

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita, le e comprende os contidos, textos, citas e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Expresa correctamente os contidos traballados na unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Empregar distintas fontes para a busca de información.	- Investiga sobre un tema empregando diversas fontes.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente....	- Fai valoracións críticas e morais sobre a manipulación nos medios de comunicación social.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e ciudadá.</i>	Evidenciar preocupación polos más desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.	- Experimenta o sentimento de entrega persoal.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para comezar ou promover accións novas.	- Participa no método de aprender a ver, xulgar e actuar cristiamente.
<i>Cultural e artística.</i>	Apreciar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.	- Dialoga sobre diversos aspectos relacionados coa arte presentes na unidade.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Investiga e descobre a relación entre Xesucristo, a súa misión e a Igrexa.
<i>Competencia humanizadora e ético-moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Aprecia o sentimento de entrega persoal e o valor da crítica moral.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Valorar os principais modelos de vida cristiá.	- Expresa compromisos concretos para actualizar a misión de Xesús.

UNIDADE 6: XESUCRISTO, SACRAMENTOS E MATRIMONIO

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita, le e comprende os textos e o relato bíblico da unidade.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escucha atenta ao interlocutor...	- Participa por medio do diálogo nas diversas propostas da unidade.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descobre as mensaxes e as ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender.</i>	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.	- Reflexiona e interioriza valores relacionados coa convivencia da parella.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.	- Participa de forma responsable en dinámicas como o role-playing.
<i>Cultural e artística.</i>	Expresar sentimientos e emocións desde códigos artísticos.	- Mostra creatividade na confección dunha tarxeta de voda.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a achega dos sacramentos como medio de encontro con Xesucristo.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Concibir unha escala de principios e valores propia e actuar conforme a ela.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns, en especial o de coherencia persoal.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Comprender o xeito cristián de ver a vida.	- Valora como o encontro con Cristo transforma a vida.

UNIDADE 7: IGREXA, MORAL E SEXUALIDADE

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escucha, lee e comprende os relatos e o texto bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escucha atenta ao interlocutor...	- Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Comprender as mensaxes que veñen dos medios de comunicación.	- Descobre as mensaxes e as ensinanzas dunha película.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estrategias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Realiza un traballo colaborador e expón os resultados á clase.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

	aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Dialoga e participa en debates para extraer conclusións sobre os temas analizados.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.	- Promove un clima de traballo eficaz nas dinámicas grupais.
<i>Cultural e artística.</i>	Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.	- Compón un poema.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Toma conciencia de que Cristo ilumina todas as dimensións do ser humano.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Recoñecer os fundamentos que xustifican a ensinanza moral da Igrexa católica, e orientan a relación do home con Deus, consigo mesmo e cos outros.	- Valora o sentimento de namoramento e o sentido cristián do amor.

UNIDADE 8: IGREXA, AUTORIDADE E VERDADE

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...	- Participa en debates seguindo as pautas establecidas.
<i>Tratamento da información e competencia dixital.</i>	Manexar ferramentas dixitais para a construcción de coñecemento.	- Investiga en Internet para obter informacións.
<i>Aprender a aprender.</i>	Planificar os recursos necesarios e os pasos que cómpre realizar no proceso de aprendizaxe.	- Realiza propostas de traballo seguindo unhas pautas dadas.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de colaboración establecidos.	- Participa de forma cooperativa na preparación e desenvolvemento das propostas de grupo.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para comenzar ou promover accións novas.	- Experimenta unha actitude positiva derivada da interiorización dos contidos aprendidos.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Valora a importancia e as achegas da Igrexa na historia.
<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Tomar conciencia de como a Igrexa está ao servizo da verdade do ser humano.	- Mostra interese pola verdade e defensa do ser humano.
<i>Competencia de sentido transcendente.</i>	Descubrir a autoridade da Igrexa unida á misión de Xesús e ao servizo da verdade.	- Expresa que a autoridade eclesial está ao servizo da verdade.

UNIDADE 9: OS CRISTIÁNS E A CIVILIZACIÓN DO AMOR

Competencia	Descriptor	Desempeño
<i>Comunicación lingüística.</i>	Comprender o sentido dos textos escritos e orais.	- Escoita, le e comprende os contidos e o relato bíblico da unidade.
	Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia.	- Expresa os seus sentimientos sobre o tema específico.
<i>Tratamiento da información e competencia dixital.</i>	Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.	- Investiga e presenta en formato dixital os contidos aprendidos.
<i>Aprender a aprender.</i>	Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente...	- Responde con propios argumentos a diversas opinións sobre un tema dado.
	Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...	- Logra experiencias de aprendizaxes conscientes e gratificantes.
<i>Social e cidadá.</i>	Desenvolver capacidade de diálogo cos demás en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.	- Participa activamente no traballo colaborador e grupal.
<i>Autonomía e iniciativa persoal.</i>	Mostrar iniciativa persoal para comenzar ou promover accións novas.	- Propón medidas concretas para cambiar o mundo.
<i>Cultural e artística.</i>	Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.	- Expresa a súa valoración sobre as achegas do cristianismo e da Igrexa católica ao servizo da civilización do amor.
<i>Cultural e histórica.</i>	Valorar os diversos núcleos temáticos que conforman a síntese teolóxica.	- Recoñece a importancia da misión da Igrexa.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

<i>Competencia humanizadora e ético moral.</i>	Coñecer e apreciar os valores e virtudes xerados na mensaxe e acontecemento cristián, que se realiza na Igrexa.	- Mostra actitude motivadora para o desenvolvemento de valores xenuinamente cristiáns.

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades
- b) Entre mulleres e homes como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- c) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudio e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e coma medio de desenvolvemento persoal.
- d) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- e) Fortalecer as súas capacidades afectivas en tódolos ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquier tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- f) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e da comunicación.
- g) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que estruturase en distintas disciplinas, así como coñecer aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- h) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en sé mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisión e asumir responsabilidades.
- i) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e, si houbera, na lingua coofical da Comunidade Autónoma , textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- j) Comprender e expresarse nunha ou más linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- k) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.
- l) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de cuidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo a súa conservación e mellora.

m) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

OBXECTIVOS XERAIS DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA DE EDUCACIÓN SECUNDARIA

Educar a dimensión trascendente e relixiosa, partindo da experiencia humana e «dende» e «para» a vida persoal, social, relixiosa e medioambiental.

2. Favorecer a maduración e o desenvolvemento integral da personalidade do alumnado dende unha educación humanista, relixiosa e católica de calidade.
3. Facilitar a elaboración do proxecto persoal de vida dende unha educación en valores e virtudes humanas, morais, cívicas, democráticas, relixiosas e cristiáns.
4. Presentar a visión cristián da persoa e a historia dende a realidade cotián, dende o respecto e en diálogo coas principais relixións, antropoloxías e cosmovisións de hoxe.
5. Ofrecer a cultura relixiosa e a mensaxe cristian-católico en diálogo cas testemuñas de persoas exemplares e os problemas e interrogantes do mundo actual.
6. Educar a dimensión cívica e moral dende a aplicación de testemuñas exemplares, valores, virtudes e compromisos para resolver problemas humanos e sociais.
7. Desenvolver unha ensinanza-aprendizaxe da relixión que promova a apertura ao Misterio, ao sentido relixioso da vida, á experiencia relixiosa e á educación na fe.
8. Promover as competencias necesarias para dar un sentido pleno á vida e elaborar respostas de sentido último ante as dificultades máis existenciais e cotiáns.
9. Educar na participación social e a práctica de compromisos solidarios que melloren o medioambiente, as relaciones interpersoais e vida pública.
10. Valorar a intelixencia espiritual para fortalecer o mundo interior do alumnado e a súa capacidade de autocooñecemento, aceptación, meditación, relaxación, paz interior...
11. Favorecer o diálogo e a crítica construtiva entre as mensaxes relixiosas e cristiáns e a actual cultura audiovisual, especialmente a da televisión e as TIC.
12. Desenvolver a dimensión humanista e cívica do alumnado dende a ética universal dos dereitos humanos e a doutrina social da Igrexa católica.
13. Educar a intelixencia emocional para elixir e fortalecer os melhores sentimento, así ser máis feliz con uno mesmo, con Deus, cos demás e coa natureza.
14. Coñecer a Relixión e Moral Católica dende as TIC, a investigación, a aprendizaxe Cooperativa e a participación en equipos de traballo.
15. Ofrecer unha ensinanza integral da Biblia, promovendo a cultura bíblica e a aplicación das súas ensinanzas para ser máis feliz na vida persoal e social.

OBXECTIVOS XERAIS DO ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA PARA 4º DE EDUCACIÓN SECUNDARIA:

1. Identificar e comparar criticamente desde as competencias clave as características das relixións universais na historia e a vida cotiá.
2. Coñecer e valorar correctamente as características e achegas da experiencia relixiosa e a revelación de Deus á persoa e á sociedade actual.
3. Investigar e aplicar as ensinanzas e a relación entre Deus e a historia da Igrexa desde a Idade Moderna ata a Idade Contemporánea.
4. Fundamentar correctamente a relación existente entre Xesucristo, o Mesías, e a moral católica da vida pública no mundo contemporáneo.
5. Coñecer e valorar positivamente a relación existente entre Xesucristo, a Igrexa e a súa misión salvadora e humanizadora de felicidade para a persoa e a sociedade.
6. Comprender e aplicar as características do sacramento do Matrimonio en relación coa Igrexa, a vida persoal e a sociedade actual.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

7. Expresar e explicar as características, achegas actuais, aplicacións e relacóns existentes entre a fe cristiá e a moral cristiá da sexualidade.
8. Identificar e aplicar a situacóns actuais as características da autoridade e a verdade na Biblia e na Igrexa.
9. Coñecer desde as competencias clave as achegas dos cristiáns para construír a civilización do amor no mundo actual, e tomar conciencia delas.
10. Desenvolver a intelixencia espiritual por medio das competencias clave, a reflexión e interiorización de experiencias para o desenvolvemento da paz, a actitude relixiosa, o agradecemento, a práctica da fe cristiá, a comunicación con Xesús, a poesía amorosa, a afectividade, a verdade e a espiritualidade ecolóxica.
11. Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e a vivencia dos sentimentos de busca de sentido, éxtase relixiosa, aproveitamento do tempo, entrega persoal, namoramento, sinceridade, eternidade e salvar o matrimonio.
12. Tomar conciencia da importancia de interiorizar e practicar os valores do diálogo, fidelidade, compromiso social, crítica moral, coherencia persoal e cristiá, amor, verdade, seguir un bo mestre e cambiar o mundo.

CONTIDOS.

CONTIDOS DA UNIDADE – CRITERIOS DE AVALIACIÓN EN RELACIÓN COAS COMPETENCIAS BÁSICAS – ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVAILABLES – COMPETENCIAS CLAVE.

Competencias clave (CC): comunicación lingüística (CCL), competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT), competencia dixital (CD), aprender a aprender (CAA), competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC)

UNIDADE 1: RELIXÍONS UNIVERSAIS

Contidos	Criterios de avaliação	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- O desexo de atoparse con Deus. - As relixíons: busca do sentido da vida. - O relato bíblico «Rut, a estranxeira». - A espiritualidade da paz interior e o sentimento de busca de sentido. - O valor do diálogo.	BLOQUE I. 1. Resumir a vida e as ensinanzas de Buda.	1.1. Redacta datos sobre a vida e as ensinanzas de Buda.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE I. 2. Aprender e memorizar os principais trazos comúns das relixíons.	2.1. Identifica e clasifica os trazos principais (ensinanza, comportamento e culto) das relixíons monoteístas. 2.2. Busca información e preséntalle ao grupo as respostas das distintas relixíons ás preguntas sobre o sentido da vida.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE I. 3. Investigar os valores que se propoñen no relato bíblico «Rut, a estranxeira».	3.1. Le e resume o argumento e a ensinanza do relato bíblico «Rut, a estranxeira». 3.2. Describe valores necesarios para mellorar situacións conflitivas	CCL, CD, CAA, CSC, CEC

**PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE
RELIXIÓN**

		actuais relacionadas coas relixións.	
	BLOQUE I. 4. Recapacitar sobre a paz nas relixións e a busca de sentido.	4.1. Recapacita e medita sobre a paz. 4.2. Participa en debates sobre a busca de sentido da vida.	CCL, CD, CAA, CSC, CEC
	BLOQUE I. 5. Reflexionar sobre o valor do diálogo.	5.1. Autoavalía a súa capacidade de diálogo.	CCL, CAA, CSC, CEC

UNIDADE 2: EXPERIENCIA RELIXIOSA E REVELACIÓN DE DEUS

Contidos	Criterios de avaliação	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- Experiencia relixiosa e experiencia cristiá. - A experiencia cristiá, plenitude da revelación relixiosa. - O relato bíblico «Noé e o diluvio universal». - Actitude relixiosa e éxtase relixiosa. - O valor de seguir un bo mestre.	BLOQUE I. 1. Explicar en que consisten a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá.	1.1. Define brevemente a experiencia relixiosa e a experiencia cristiá. 1.2. Describe a experiencia relixiosa de Xesús.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE I. 2. Comparar e distinguir a intervención de Deus na historia dos intentos humanos de resposta á busca de sentido.	2.1. Razoa por que a revelación é a plenitude da experiencia relixiosa. 2.2. Analiza e debate as principais diferenzas entre a revelación de Deus e as relixións.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE I. 3. Enumerar os feitos e ensinanzas relixiosos do relato bíblico «Noé e o diluvio universal».	3.1. Resume o argumento e a ensinanza que se extrae do relato bíblico «Noé e o diluvio universal». 3.2. Participa en debates sobre as ensinanzas presentes no texto.	CCL, CD, CAA, CSC

**PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE
RELIXIÓN**

	BLOQUE I. 4. 4. Descubrir a actual actitude relixiosa e experimentar o sentimento de éxtase relixiosa.	4.1. Analiza e reflexiona sobre a súa actitude relixiosa. 4.2. Participa nun discóforum sobre a contemplación.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE I. 5. Identificar a Xesús de Nazaret como o mellor mestre para a vida.	5.1. Participa nun cinefórum sobre o valor de seguir un bo mestre.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

UNIDADE 3: DEUS, HISTORIA E IGREXA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- A fidelidade de Deus á alianza co ser humano. - A dobre realidade da Igrexa na historia da Idade Moderna e da Idade Contemporánea. - O relato bíblico de «O profeta Xeremías». - O agradecemento e o sentimento de aproveitar o tempo. - O valor da fidelidade.	BLOQUE II. 1. 1. Recoñecer e valorar as accións de Deus fiel ao longo da historia.	1.1. Identifica e aprecia a fidelidade permanente de Deus que atopa na historia de Israel.	CCL, CAA, CSC
	BLOQUE II. 2. Expressar a dobre dimensión, humana e divina e de acertos e errores, que se dan na vida da persoa e na historia da Igrexa.	2.1. Resume en que consiste a dobre realidade da Igrexa na historia. 2.2. Extrae conclusións sobre a historia da Igrexa nos séculos XV a XXI.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE II. 3. Indicar a principal ensinanza moral e relixioso do relato bíblico «O profeta Xeremías».	3.1. Expresa o argumento e principal ensinanza do relato bíblico «O profeta Xeremías». 3.2. Toma conciencia e agradece os momentos da súa historia nos que recoñece a fidelidade de Deus.	CCL, CAA, CSC, CSIEE, CCEC
	BLOQUE II. 4. Reflexionar e experimentar a espiritualidade de agradecemento e o sentimento de aproveitar o tempo.	4.1. Dialoga sobre a dimensión espiritual do agradecemento. 4.2. Reflexiona sobre o sentimento de aproveitar o tempo.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

	BLOQUE II. 5. Concienciar sobre o valor da fidelidade.	5.1. Participa nun cine-fórum sobre a fidelidade.	CCL, CD, CAA, CSC

UNIDADE 4: O MESÍAS E A MORAL DA VIDA PÚBLICA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- A figura mesiánica do Servo de lavé. - Características da moral católica da vida pública. - O relato bíblico «A historia do rei Saúl». - A práctica da fe cristiá e o sentimento de sufrimento. - O valor do compromiso social.	BLOQUE II. 1. Comparar e apreciar a novidade entre o Mesías sufridor e o Mesías político.	1.1. Identifica, clasifica e compara os trazos do Mesías sufridor e do Mesías político. 1.2. Esfórzase por comprender a novidade do Mesías sufridor como criterio de vida.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE II. 2. Sintetizar as características da moral católica da vida pública.	2.1. Argumenta desde os principios da moral católica da vida pública.	CCL, CAA, CSC
	BLOQUE II. 3. Describir as ensinanzas persoais e sociais que se poden extraer do relato bíblico «A historia do rei Saúl».	3.1. Resume e extrae unha ensinanza do relato bíblico «A historia do rei Saúl». 3.2. Expón as calidades dun bo gobernanze segundo a Biblia.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE II. 4. Valorar a importancia de practicar a fe e o sentimento de sufrimento.	4.1. Reflexiona ante dilemas morais que formula a vida pública. 4.2. Participa nun cine-fórum sobre o sentido do sufrimento.	CCL, CAA, CSC
	BLOQUE II. 5. Estimar o valor do compromiso social.	5.1. Aplica o método ver-xulgar-actuar ante un problema actual da sociedade e a política.	CCL, CAA, CSC, CSIEE

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

UNIDADE 5: XESUCRISTO, IGREXA E MISIÓN

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- A chamada de Xesús a colaborar con El xera unha comunidade. - Compromisos para actualizar a misión de Xesús. - O relato bíblico «Xesús chama os primeiros discípulos». - Comunicación con Xesús e sentimento de entrega persoal. - O valor da crítica moral.	BLOQUE III. 1. Descubrir a iniciativa de Cristo para formar unha comunidade que orixina a Igrexa.	1.1. Localiza, selecciona e argumenta en textos evanxélicos a chamada de Xesús.	CCL, CAA, CSC
	BLOQUE III. 2. Achar compromisos cristiáns para actualizar a misión de Xesús.	2.1. Busca e identifica persoas que actualizan hoxe a misión de Xesús e expón en grupo por que continúan a misión de Xesús.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE III. 3. Coñecer e apreciar o convite de Xesús a colaborar na súa misión.	3.1. Resume e explica o argumento, as ensinanzas e a simboloxía da pesca milagrosa. 3.2. Le de xeito comprensivo un evanxeo, identifica e describe a misión salvífica de Xesús.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE III. 4. Constatar e expresar como a comunicación con Xesús xera o sentimento de entrega persoal.	4.1. Imaxina e expresa que lle comunicaría a Xesús. 4.2. Participa nun cine-fórum sobre a entrega persoal.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE III. 5. Aprender a ver, xulgar e actuar cristiamente.	5.1. Describe como ser críticos e evitar ser manipulados polos medios de comunicación social.	CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE

UNIDADE 6: XESUCRISTO, SACRAMENTOS E MATRIMONIO

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- Os sacramentos e a súa clasificación. - Características dos sacramentos da Igrexa católica e do sacramento do Matrimonio.	BLOQUE III. 1. Resumir as principais características dos sacramentos da Igrexa católica.	1.1. Clasifica e define os sacramentos da Igrexa católica.	CCL, CD, CAA, CSC

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

- O texto bíblico «Canto ao amor cristián». - Poesía amorosa da Biblia e o sentimento de salvar o matrimonio. - O valor da coherencia persoal e cristiá.	BLOQUE III. 2. Sintetizar o sacramento do Matrimonio e a súa liturxia.	2.1. Describe en que consiste o sacramento do Matrimonio e cal é a súa liturxia.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE III. 3. Enumerar as características más orixinais do amor cristián segundo o texto bíblico do «Canto ao amor cristián».	3.1. Le o texto bíblico do «Canto ao amor cristián» e expresa en que consiste este amor.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE III. 4. Expressar a espiritualidade amorosa e o sentimento de fortalecer o vínculo matrimonial.	4.1. Reflexiona e expresa creativamente a espiritualidade amorosa. 4.2. Participa nun cine-fórum sobre como salvar un matrimonio.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE III. 5. Argumentar ante dilemas con coherencia persoal e cristiá.	5.1. Participa nun role-playing a partir dun dilema sobre o casamento.	CCL, CAA, CSC

UNIDADE 7: IGREXA, MORAL E SEXUALIDADE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- A pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensíons do ser humano. - Características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica da sexualidade humana. - Os relatos bíblicos de «A Creación do home e a muller».	BLOQUE IV. 1. Sintetizar os trazos fundamentais da sexualidade humana.	1.1. Expón o que é a sexualidade humana.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE IV. 2. Resumir as características más importantes da moral católica da sexualidade humana.	2.1. Describe as características más importantes da moral católica da sexualidade humana.	CCL, CD, CAA, CSC

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

- Afectividade e sentimento de namoramento. - O valor do amor.	BLOQUE IV. 3. Aplicar as claves para interpretar correctamente os dous relatos bíblicos de «A Creación do home e a muller» e indicar as súas ensinanzas.	3.1. Expresa o significado dos relatos bíblicos de «A creación do home e a muller».	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE IV. 4. Descubrir e valorar que Cristo xera unha forma nova de usar a razón e a liberdade, e de expresar a afectividade da persoa.	4.1. Elabora xuízos a partir de testemuños que exemplifiquen unha forma nova de usar a razón e a liberdade e de expresar a afectividade. 4.2. Expresa o seu sentimento cara a Cristo por medio dunha poesía.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE IV. 5. Discernir o verdadeiro amor.	5.1. Resolve un dilema moral relacionado co verdadeiro amor.	CCL, CAA, CSC, CSIEE, CCEC

UNIDADE 8: IGREXA, AUTORIDADE E VERDADE

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- Autoridade positiva e autoritarismo. - A autoridade eclesial ao servizo da verdade. - O relato bíblico «Susana, Daniel e os dous xuíces». - A verdade do ser humano e o sentimento de sinceridade. - O valor da verdade.	BLOQUE IV. 1. Diferenciar entre autoridade positiva e autoritarismo.	1.1. Define e diferencia os termos autoridade legal e xusta, autoridade moral e autoritarismo. 1.2. Identifica persoas que son autoridade na súa vida e explica como recoñece nelas a verdade.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE IV. 2. Distinguir que a autoridade está ao servizo da verdade.	2.1. Localiza e xustifica tres acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano. 2.2. Recoñece e valora na Igrexa distintas figuras que son autoridade, polo servizo ou polo testemuño.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE IV. 3. Expressar o argumento e a mensaxe relixiosa do relato bíblico «Susana, Daniel e os dous xuíces».	3.1. Sintetiza o argumento e a mensaxe relixiosa do relato bíblico «Susana, Daniel e os dous xuíces».	CCL, CD, CAA, CSC

**PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE
REIXIÓN**

	BLOQUE IV. 4. Reflexionar sobre a defensa da verdade do ser humano e a sinceridade.	4.1. Enumera acontecementos da historia nos que a Igrexa defendeu a verdade do ser humano. 4.2. Analiza o seu nivel persoal de sinceridade.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE IV. 5. Indagar sobre o valor da verdade.	5.1. Participa nun disco-fórum sobre a verdade.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

UNIDADE 9: OS CRISTIÁNS E A CIVILIZACIÓN DO AMOR

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe availables	CC
- A misión da Igrexa no mundo. - Características da civilización do amor que constrúen os cristiáns por todo o mundo. - O relato bíblico «O ceo novo e a terra nova». - Espiritualidade ecolólica e sentimento de eternidade. - O valor de cambiar o mundo.	BLOQUE IV. 1. Resumir a misión da Igrexa e a súa relación co Reino de Deus.	1.1. Sintetiza por escrito en que consiste a misión da Igrexa e a súa relación co Reino de Deus.	CCL, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE IV. 2. Relacionar a misión do cristián coa construcción do mundo.	2.1. Investiga e debate sobre as iniciativas eclesiásticas do seu contorno que colaboran na construcción da civilización do amor.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC
	BLOQUE IV. 3. Indicar algunas claves para interpretar correctamente o relato bíblico «O ceo novo e a terra nova».	3.1. Cumple a ficha do relato bíblico «O ceo novo e a terra nova». 3.2. Responde afirmacións erróneas con argumentos propios.	CCL, CD, CAA, CSC
	BLOQUE IV. 4. Desenvolver e vivenciar a espiritualidade ecolólica e o sentimento de eternidade.	4.1. Explica a importancia de valorar cada persoa, cada cousa e cada momento. 4.2. Participa nun cine-fórum sobre a vida eterna.	CCL, CD, CAA, CSC, CCEC

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

	BLOQUE IV. 5. Comprender o valor de cambiar o mundo.	5.1. Interioriza e enumera comportamentos necesarios para cambiar o mundo.	CCL, CD, CAA, CSC, CSIEE, CCEC

4. GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA.

Unidade 1- Coñecer as distintas relixións: busca do sentido da vida.

- Ler e comprender o relato bíblico «Rut, a estranxeira».
- Coñecer o valor do diálogo.

Unidade 2- Comprender a experiencia relixiosa e experiencia cristiá.

- Ler e entender o relato bíblico «Noé e o diluvio universal».
- Coñecer a actitude relixiosa e extase relixiosa.

Unidade 3- Coñecer a fidelidade de Deus á alianza co ser humano.

- Saber sobre a da Igrexa na historia da Idade Moderna e da Idade Contemporánea.
- Ler e comprender o relato bíblico de «O profeta Xeremías».

Unidade 4- Coñecer a figura mesiánica do Servo de lavé.

- Comprender as características da moral católica da vida pública.
- Ler e comprender o relato bíblico «A historia do rei Saúl».

Unidade 5- Coñecer a chamada de Xesús a colaborar con El xera unha comunidade.

- Saber os compromisos para actualizar a misión de Xesús.
- ler e comprender o relato bíblico «Xesús chama os primeiros discípulos».

Unidade 6- Saber os sacramentos e saber clasificalos.

- Coñecer as características dos sacramentos da Igrexa católica e do sacramento do Matrimonio.
- Ler e comprender o texto bíblico «Canto ao amor cristián».

Unidade 7- Entender que a pertenza a Cristo na Igrexa ilumina todas as dimensíons do ser humano.

- Saber as características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica da sexualidade humana.
- Ler e comprender os relatos bíblicos de «A Creación do home e a muller».

Unidade 8 - Coñecer a autoridade positiva e autoritarismo.

- Definir a autoridade eclesial ao servizo da verdade.
- Resumir o relato bíblico «Susana, Daniel e os dous xuíces».

Unidade 9 - Saber cal é a misión da Igrexa no mundo.

- Coñecer as características da civilización do amor que constrúen os cristiáns por todo o mundo.
- Resumir o relato bíblico «O ceo novo e a terra nova»

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

5. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DAS UNIDADES DIDÁCTICAS.

1º TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3º TRIMESTRE
BLOQUE 1. UNIDADES 1-2 BLOQUE 2. UNIDADE 3	BLOQUE 2. UNIDADE 4 BLOQUE 3. UNIDADES 5-6	BLOQUE 4 UNIDADES 7,8,9

Sendo realistas na práctica reducíanse a 10 sesións trimestrais máis ou menos por diferentes motivos (festivos, climatoloxía adversa, actividades complementarias e extraescolares, etc.).

Esta previsión de tempo para poder impartir as U.D. é moi escaso debido ao reducido número de sesións para abordar a materia, podendo haber unha diferenza entre o número de sesións que propoñemos para cada U.D. e o resultado final. Esta distribución final podería ser modificada atendendo aos intereses, nivel ,estado anímico, comprensión, etc., do alumnado (isto sempre quedaría reflectido no libro de actas do departamento).

6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIERE A MATERIA: PRESENCIAL, SEMIPRESIDENCIAL E TELEMÁTICA.

(VER EN ANEXOS)

A metodoloxía didáctica da materia de relixión será activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.

Ten unhas características propias que a identifican escolarmente. Estas características son:

- a) Exposición do núcleo esencial da mensaxe cristián desde a fe da Igrexa católica.
- b) Diálogo aberto e respectuoso cos outros campos do saber, que axude ao alumno/a a atinxir unha síntese entre a fe e a cultura.
- c) Apertura do alumno/a á transcendencia, ofrecéndolle unha xerarquía de valores e actitudes e un sentido da vida.
- d) Un ensino relacionado coas demais áreas de aprendizaxe e que coopera na consecución más plena posible dos obxectivos xerais da etapa educativa.

Consideramos importante tamén a necesidade de coñecer ben as características psicolóxicas dos alumnos de Educación Secundaria. O área de relixión debe ter moi en conta as características psicolóxicas destas idades e os trocos que afectan á súa visión do mundo relixioso. A preadolescencia e a adolescencia son momentos de inquedanza ante o sentido da vida.

Se na etapa infantil o neno se abría ao mundo relixioso de maneira máis ben afectiva, agora comeza a facelo de forma máis racional. É tamén unha etapa de crise na conduta relixiosa, xa que o adolescente tende a romper co seu pasado infantil e a rexeitar toda autoridade que entenda como algo imposto, sen a aceptación que se deriva do prestixio recoñecido e admitido por el.

Con 12-14 anos, os alumnos/as tenden a identificarse con algúns modelos que suscitan a súa admiración. Os grandes personaxes bíblicos encarnan, sobre todo o mesmo Xesucristo, as normas, valores e actitudes básicas do ser humano.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE REIXIÓN

Con 14-16 anos medra a capacidade racionalizadora do adolescente. Nesta situación é posíbel que xurdan dúbidas de fe. Por unha parte, hai que ter moi en conta os seus centros de interese, e por outra, presentar os contidos con maior rigor científico, dando unha resposta ben fundamentada ás súas dúbidas e inquedanzas.

Todo o dito suxire a necesidade de adecuar as estratexias metodolóxicas ás características destas idades, xa que dun bo uso delas depende en grande medida a adecuación, aceptación e asimilación das contidos da mensaxe cristián que desexamos transmitir.

Os principais criterios metodolóxicos que seguimos son os seguintes:

a) Partir da experiencia do alumno/a. O alumno/a posúe un conxunto de experiencias e de ideas sobre a realidade que lle rodea que deben ser empregadas como punto de partida para os seus novas aprendizaxes e coñecementos. Axudáráselle a reflexionar sobre diversas situacions de índole persoal, familiar e social, de modo que esas experiencias sirvan de punto de partida para atinxir unha mellor comprensión da boa noticia de Xesús.

O conectar coa experiencia do alumno aumentará interese e motivación, o cal é de grande importancia nos anos da Educación Secundaria. Ademais, iso facilitará o carácter significativo dos aprendizaxes.

b) Conceder unha particular importancia á actividade persoal do alumno/a, suscitando e favorecendo o exercicio das súas facultades e das súas capacidades, o que contribúa a un aprendizaxe más significativo e, á vez, más dinámico.

Por outra parte, o feito de que se potencie o traballo persoal non significa que se reste importancia ao traballo en grupo, o cal, utilizado , favorece o desenvolvemento da dimensión social do alumno. O traballo en pequeno ou grande grupo ofrece amplas posibilidades de participación efectiva de todos, e favorece o troco de ideas, a motivación e o que uns aprendan de outros. En ocasións, os grupos organizaranse como equipas estábeis; outras veces, improvisaranse sobre a marcha traballos por parellas ou usando calquera outro sistema de agrupación sinxela e funcional.

c) Atender ao feito de que os alumnos/as son diferentes entre si. No proceso educativo deberase procurar que cada alumno/a atinxá o seu máximo desenvolvemento persoal e exerceite realmente as súas capacidades, adaptando os ensinos e as actividades ás posibilidades, necesidades e intereses de cada un. É indubidábel que o traballo individual, ben programado, facilita considerabelmente que cada alumno/a desenvolva mellor as súas capacidades e siga o ritmo de aprendizaxe que mellor se adecúe ás súas circunstancias persoais.

d) Aplicar estratexias de indagación: A súa característica principal consiste en servir de estímulo ao alumno/a para realizar unhas actividades de procura que poden ser moi variadas: localizar textos da Biblia, buscar unha determinada información nun libro ou páxina web, facer unha enquisa ou aplicar un cuestionario, etc.

e) Fomentar a creatividade e a expresión persoal do alumno/a. A formación relixiosa non só debe ofrecer un coñecemento rigoroso da mensaxe cristián, senón que tamén ha de servir de axuda aos alumnos/as para a elaboración de xuízos persoais e para expresar de modo persoal e libre a súa visión cristiá da vida.

f) Empregar diversas técnicas de ensino (pluralismo metodolóxico). Unhas veces será unha breve explicación ; outras, o diálogo e a reflexión a partir da lectura dun texto. A observación dunhas ilustracións significativas; a valoración crítica de determinados feitos con dimensión ética; o xuízo crítico sobre determinadas informacions dos medios de comunicación; un exercicio de expresión verbal; a procura dunhas pasaxes do Evanxeo; un debate ou unha mesa redonda; etc. Son tamén imprescindíbeis os recursos de carácter audiovisual: vídeo-forum, cine, cómic, etc.

g) Importancia da linguaxe e do vocabulario relixioso básico. Interesa que en cada un dos ciclos o alumno aprenda o significado dunha serie de termos que forman a base da aprendizaxe significativo. Eses termos deben estar coidadosamente seleccionados e serán obxecto de

“consideración e estudo” a través de diversas actividades (comprensión lectora, definición de conceptos, etc.).

h) Dar importancia á memoria. Se cadra nas últimas décadas foise minusvalorado nalgúns ambientes. Non obstante, tal como aprende Xoán Paulo II, “unha certa memorización das palabras de Xesús, de pasaxes bíblicos importantes, dos dez mandamentos, ..., é unha verdadeira necesidade.

É evidente que a memoria xoga un papel importante na Educación Secundaria para a adquisición e fixaxe de conceptos da mensaxe cristián.

Estabelecer as bases para un diálogo coa realidade cultural nunha duplo dimensión: En primeiro lugar, dándolle a coñecer a influencia mutua entre o feito relixioso e a cultura occidental; e despois, axudándolle a xullgar e a valorar os feitos culturais (ideas, actitudes, comportamentos, etc.) á luz da fe.

Neste sentido, é importante destacar a importancia da interdisciplinariedade, relacionando os coñecementos que van adquirindo nas clases de relixión cos que adquieren en outras áreas curriculares...

i) Impartir a clase de relixión católica nun clima que facilite a liberdade do alumnado. E isto, non só por respecto a un posíbel pluralismo relixioso dos alumnos/as, senón por imperativo evanxélico: o coñecemento da fe ofrécese, non se impón. No diálogo educativo cos alumnos/as, o profesor de relixión ten ocasión de dar testemuño de que na fe cristiá atopou a resposta ás súas preguntas, aos grandes interrogantes existenciais.

7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Libro de Texto.
Biblia , Biblia on line, dicionarios.
Caderno de traballo.
Vocabulario básico.
Documentos de Vaticano II.
Vídeos, páginas web, artigos periodísticos
Recursos on line (www.anayadigital.com)
Libros de lectura recomendados polo departamento.

8. AVALIACIÓN. CRITERIOS E FERRAMENTAS SOBRE A AVALIACIÓN (PRESENCIAL E NON PRESENCIAL) CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

PLAN DE REFORZO

(Ver en ANEXOS)

ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN DA ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA.

A diversidade de actividades de avaliação da área de Relixión Católica elaboráronse en función dos seguintes criterios:

Será unha avaliação continua, formativa, orientadora e personalizadora, que aplicarase sucesivamente por medio de actividades de avaliação inicial ou diagnóstica, avaliação formativa ou procesual e avaliação final ou sumativa, e que capacitará ao alumnado para avaliar a aprendizaxe alcanzada e valorar o seu proxecto persoal de vida.

Realizaremos actividades de avaliação que sexan educadoras, autoactivas, de autoaprendizaxe e de heteroavaliación e autoavaliación. Unha avaliação que serva para medir e comparar os resultados obtidos cós obxectivos propostos, así como para sintetizar «o rigor científico-estatístico» da Avaliación cuantitativa con «o persoal e imprevisible» da avaliação

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

cualitativa. E todo elo, dende criterios que midan e avalíen o desenvolvemento das competencias, os seus descriptores e os estándares de aprendizaxe availables.

Utilizaremos variadas técnicas e instrumentos de avaliação dos diferentes modelos de ensinanza..

Ofreceremos actividades en clave de TIC.

A avaliação inicial ou diagnóstica presentase e realiza no libro do alumnado, concretamente na dobre páxina de presentación e na dobre páxina de "Experiencias humanas e cristiáns".

A avaliação formativa ou orientadora desenvolveuse no libro do alumnado nos apartados de Experiencias humanas e cristiáns, «os contidos», «a Biblia», as fichas do Obradoiro de intelixencias múltiples e os súas correspondentes actividades e recursos didácticos: lecturas e comentarios dos relatos, exercicios de comprensión lectora, actividades de aplicación persoal e social, traballos de investigación, etc. E, na web do alumnado, realizarase por medio dun exercicio interactivo que propón cada unidade.

Estes apartados e recursos pretenden acadar os obxectivos e desenvolver as competencias da unidade, ao mesmo tempo serven de orientación sobre os avances e os retrocesos no proceso de ensinanza-aprendizaxe do alumnado.

A avaliação final ou sumativa concretase no libro do alumnado no apartado «Aprendín», que contén actividades para resumir, avaliar e reforzar os contidos da unidade. E, na web do alumnado, ofrecese unha proba obxectiva de avaliação.

Estes apartados e recursos teñen por obxectivo comprobar o grao de aprendizaxe final acadado sobre o tema por cada alumno ou alumna, e a aplicación práctica, cultural e existencial que extrae do tema para a súa vida persoal, social e relixiosa.

Aplicaranse sucesivamente tres tipos de avaliação:

Atendendo ao momento en que se realizará a avaliação, o seguimento ao alumno farase en tres fases:

a) Unha avaliação inicial ou diagnóstica para coñecer o grao de desenvolvemento do alumnado e a súa bagaxe previa de coñecementos. Isto servirános para adaptar a nosa actuación educativa ás características e posibilidades reais de cada un do noso alumnado. Realizarase ao inicio de cada UD, cunha función formativa e de diagnose da realidade da que parten os rapaces (test autoavaliativos, choiva de ideas, etc.)

b) Unha avaliação Procesual. Feita ao longo do curso co fin de detectar dificultades ou desaxustes na aprendizaxe e tomar medidas para corrixilos. Realizarase a través de actividades habituais de ensinanza (observación na aula, traballos dos alumnos, etc.)

c) Unha avaliação final, ao termo do proceso, para constatar se se conseguiron as intencións do programa de ensino e aprendizaxe. Realizarase cunha función sumativa complementaria da formativa e de diagnose, para comprobar o grao de adquisición das competencias básicas. Non se valoran só os resultados senón a valía do proceso.

Os criterios de avaliação deben estar en lóxica correspondencia cos obxectivos e as competencias. Fomentaremos sempre a consecución da competencia dixital, animando ao alumnado a que entregue os seus traballos en soporte electrónico; e utilice o ordenador como medio de creación, de cooperación e de expresión das propias ideas.

É importante insistir en que a fe do alumno (téñaa ou non), non é o obxectivo da avaliação, e esta deberá respectar a intimidade da conciencia persoal de cada un, o que obriga ao profesor de relixión a avaliar tan só as competencias básicas que se propoñen na materia dende esta programación

8.1.CRITERIOS DE AVALIACIÓN cualificación e promoción.

Os criterios de avaliación terán como referencia a consecución das competencias básicas. Aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso de ensinanza e aprendizaxe. Ao finalizar o proceso, levarase a cabo unha avaliación sumativa, de maneira que se avalie o nivel de logro acadado. A avaliación obxectiva garantirá unha valoración axeitada da dedicación, o esforzo e o rendemento de todos os estudiantes.

8.2.INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Farase unha avaliación continua a través das “auto avaliacións” correspondentes a cada unidade. Así mesmo cada 3 unidades realizarán unha proba obxectiva de avaliación e o baremo de puntuación será o seguinte :

Cada resposta correcta equivale a un punto ou dous, dependendo de se son dez ou cinco as preguntas que se fagan. O resultado de ditas probas fará media coas puntuacións obtidas cós procedementos e valores do alumno ao longo do trimestre. Sendo necesario obter unha nota de 5 para superalo. Ver en anexos as rúbricas do exame, así como as rúbricas da presentación do traballo escrito ou as da exposición do traballo oral.

Observarase tamén:

- 1.- O bo estado do material de traballo ou a boa presentación e elaboración esmerada das tarefas telemáticas.
- 2.- O Caderno (presentación esmerada, actividades ben feitas).
- 3.- O interese e laboriosidade no aula.
- 4.- As preguntas orais que se fagan na clase, por correo electrónico ou aula virtual, se o ensino é non presencial.
- 5.- Probas de avaliación tipo test.
- 6.- Probas de avaliación ao finalizar a unidade didáctica.
- 7.- Probas de avaliación trimestrais. A realización de **probas escritas** (se se considerasen oportunas), ou **traballos obligatorios**, (individuais ou en equipo). Tamén é destacable a observación directa na clase.
- 8.- Traballo sobre folletos, libros, vídeos, etc.
- 9.- Concursos.
- 10.- A responsabilidade, o esforzo, o respecto, o traballo en equipo, a participación, a tolerancia e a creatividade.
- 11.- Nos cursos en que a materia se imparta en Galego, observarase que os alumnos usen este idioma

8.3.CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN.

A suma dos resultados obtidos nas tres avaliações dividirase entre tres, sendo esa a nota que figure no XADE na 3ª avaliação e na convocatoria ordinaria.

- Conxunto de coñecementos. 50%
- Conxunto de habilidades e destrezas: 25%
- Valores(Adquisición dos valores que son necesarios para unha convivencia respectuosa e harmónica cos demás, fortalecendo dese xeito un espírito crítico e solidario): 25%.

Recordamos de novo que o Departamento de Relixión e o de Filosofía (Valores Éticos), seguindo as indicacións do Xefe de Estudos, reunímonos para acordar as porcentaxes de maneira conxunta. E concluímos as seguintes porcentaxes (Acta 7 do 20-3-2018).

Comunicación Lingüística 20%

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Comunicación Dixital 10%
 Aprender a aprender 15%
 Competencia Social e Cívica 20%
 Conciencia e Expresión Culturais 20%
 Sentido de Iniciativa e Espírito Emprendedor 15%

Quen non supere a materia na convocatoria ordinaria poderá aprobarla obtendo unha cualificación positiva na extraordinaria.
 Durante o mes de xuño realizaranse actividades de repaso e ampliación da materia.

9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE. (Ver tamén en Anexos a enquisa da avaliação da profesora)

DESENVOLVEMENTO DA PRÁCTICA DOCENTE	1	2	3	4
Informo os alumnos dos criterios, dos procedimentos e dos instrumentos de avaliação				
Informo as familias dos criterios, dos procedimentos e dos instrumentos de avaliação.				
Formulo situacións introductorias previas o tema que vou tratar.				
Estimulo a participación dos alumnos a partir das súas experiencias.				
Comunico a finalidade dos aprendizaxes, a súa importancia, utilidade e aplicación na vida real.				
Presento os contidos dando unha visión xeral do tema				
Facilito a adquisición de novos contidos intercalando preguntas aclaratorias, exemplificando..				
Á hora de seleccionar as actividades, teño en conta que existen diferentes tipos de ritmos e intereses.				
Formulo actividades variadas. -Introdución. -Desenvolvemento -Consolidación. -Reforzo. -Ampliación				
Nas actividades que propoño hai equilibrio entre as actividades individuais e as actividades grupais				
Á hora de constituir grupos reducidos , teño en conta os seguintes criterios: Fágoos a sorteio. Fago os grupos por niveis.				
Fago grupos nos que os seus membros teñen distintos niveis				
Á hora de realizar as actividades teño en conta as “dinámicas cooperativas”				
Emprego técnicas metodolóxicas variadas: expositiva, investigadora				
Emprego medios técnicos audiovisuais.				
Emprego recursos didácticos variados (audiovisuais, informáticos...) tanto para a presentación dos contidos como para a práctica dos alumnos.				
Comprobo que os alumnos comprenden a tarefa que teñen que realizar: facendo preguntas, estimulando a que verbalicen o proceso durante a realización das tarefas.				
Facilito estratexias de aprendizaxe: como buscar fontes de información, pasos para resolver cuestiós..				

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Reviso e corrixo frecuentemente as actividades propostas na clase e para a casa.				
Proporciona información o alumnado sobre a execución das tarefas e como mellorálas.				
No caso de que os logros acadados polo alumnado sexan insuficientes, propoño novas actividades que faciliten a súa adquisición.				
No caso de que os logros acadados sexan suficientemente acadados nun breve período de tempo, propoño novas actividades que faciliten un maior grao de adquisición.				
Propoño actividades que posibiliten acadar distintos graos de execución				
Adopto medidas de apoio para o alumnado que presenta desfase curricular ou dificultades de aprendizaxe.				
Coordíname coa profesora de apoio para a adecuación de contidos, actividades, metodoloxía, recursos e adaptalos os alumnos con dificultades				
Teño en consideración as orientacións do departamento de orientación na adopción de medidas a adoptar co alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.				

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre).

SOBRE A AVALIACIÓN	1	2	3	4
Participo activamente nas sesións de avaliación, á hora de tomar decisións colexiadas no tocante a: Promoción do alumnado. Adopción de medidas de atención á diversidade. Elaboración do Consello orientador.				
Teño en conta o procedemento xeral de avaliación en relación co establecido na programación				
Realizo unha avaliación inicial a comezo de curso, o comezo de cada unidade didáctica.				
Establezo criterios obxectivos para avaliar o aprendizaxe do alumnado				
O alumnado coñece os criterios de avaliación e de cualificación que se empregan				
O avaliar unha actividade en equipo, ademais da cualificación global, cada membro do grupo obtén outra individual que é reflexo da súa contribución persoal.				
Utilizo diferentes rexistros de recollida de datos. Listas de control. Escalas de valoración. Anecdotario. Diarios de clase.				
Emprego diferentes procedementos e instrumentos de avaliación: Coherentes cos estándares de aprendizaxe . Adaptados a diversidade dos alumnos. Diferentes según os contidos tratados				
Utilizo diferentes medios para informar as familias, ó profesorado e o alumnado dos resultados da avaliación				
Emprego a autoavaliación do alumnado				

Código: 1 (nunca); 2(poucas veces); 3 (case sempre), 4(sempre).

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

10. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

SISTEMA DE RECUPERACIÓN. A principios de curso o departamento celebrará unha xuntanza cos alumnos que teñan a materia de relixión pendente, atendendo as posíbeis suxestións que o alumnado faga e axustando os horarios da profesora cós dos alumnos para a organización das actividades de seguimento.

O alumando coa materia pendente terá recuperacións cada trimestre e non cadrarán as datas cos exames ordinarios. As unidades serán as mesmas que nos exames ordinarios.

Disporán dun seguimento ao longo do curso, ben de forma directa no centro nas horas que previamente dispoñamos ou ben a través de correo electrónico onde se atenderán as súas dúbidas

Se o alumno non acadara aprobar na proba ordinaria, poderá optar por realizar unha nova proba extraordinaria.

Os materiais de reforzo para a materia pendente serán os propios do nivel e curso no que estivese matriculado o alumno. Nestes materiais, a profesora de Relixión determinará as actividades dos mesmos que cubran os contidos mínimos relativos ao nivel pendente que debe superar o alumnado. A profesora poderá establecer outros materiais de reforzo se o estima oportuno para acadar as competencias.

11. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDIMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DE BACHARELATO.

Este apartado non é requerido para a materia de Relixión. Pero no Bacharelato, para coñecer a situación do alumno procederemos así:

1. Unha proba de comprensión dun texto bíblico para verificar a comprensión de contidos.
2. Unha presentación do alumno dun tema escollido ao chou (dos contidos mínimos de relixión na ESO) para verificar a capacidade de presentar información e defensa dun tema.
3. Unha redacción dun pequeno ensaio para valorar a capacidade de expresión escrita do alumno, tamén a súa habilidade para desenvolver un argumento coherente, o uso de referencias e a súa avaliación crítica de ideas.

12. DESEÑO DE AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Esta avaliação inicial na materia de Relixión farase a nivel de clase ao comezo de curso, preferentemente na segunda quincena de Setembro, xa que se debe coñecer aos alumno/as cos que se vai a traballar. Para iso contamos coas seguintes ferramentas:

Probas iniciais, tendo en conta cales son os coñecementos previos dos/as alumno/as.

Observación na aula.

Información doutros profesores, expediente académico etc.

Cuestionarios.

Listas de control, etc.

MODELO DE REXISTRO DUN INFORME DE AVALIACIÓN INICIAL

INFORME AVALIACIÓN INICIAL			
MATERIA: RELIXIÓN	GRUPO:	CURSO ACADÉMICO:	DATA:
Dificultades na materia de Relixión: Falta de capacidade. Falta de base académica. Problema de comprensión. Problema de expresión.			

**PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE
RELIXIÓN**

Faltas de ortografía.	
Actitude cara a materia de Relixión: Traballo. Atención. Interese. Participación. Respecto.	
Medidas propostas como consecuencia dos resultados da Avaliación Inicial: Reforzo educativo na aula. Control do traballo na aula. Fomentar a autoestima. Integración no grupo. Control de absentismo. Outras medidas a adoptar.	

MODELO DE GUIÓN PARA AS SESIÓNS DE AVALIACIÓN

GUIÓN PARA AS SESIÓNS DE AVALIACIÓN			
MATERIA: RELIXIÓN	GRUPO:	CURSO ACADÉMICO:	DATA:
Información do tutor/a sobre: Información relevante dos informes individualizados. Repetidores/as. Ambiente sociocultural e familiar. Outras informacións relevantes. Problemas do grupo.			
Intercambio de información entre o profesorado: Primeiras impresións. Resultados da avaliación inicial nas diferentes materias. Detección de alumnado con dificultades de aprendizaxe.			
Toma de decisións: Actividades de reforzo ou adaptación curricular, ampliación ou recuperación. Exencións da 2ª lingua estranxeira (francés 1º e 2º de ESO). Axuste das programacións. Outras medidas en relación coa convivencia, comportamento, asistencia...			
Decisións e acordos sobre o proceso de avaliación inicial:			

13. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE. MEDIDAS DE INTERVENCIÓN PARA MELLORAR A INCLUSIÓN EDUCATIVA.

A actuación educativa versará sobre dous aspectos: as aprendizaxes terán que ser significativas, pero tamén terán que satisfacer os futuros intereses.

Tratando de atender a todo o alumnado e respectando as súas peculiaridades persoais, ademais da variedade e heteroxeneidade das motivacións e intereses que presente o alumnado, pois aumenta progresivamente dende o comezo da ESO.

Esta diversidade maniféstase en diversos ámbitos, todos eles interrelacionados, como son : A Capacidade para aprender, concibida como un desexo por conseguir certos aprendizaxes. A motivación por aprender. Os factores ou condicionamentos dos que depende a motivación son moi variados: por un lado, o historial de fracasos ou éxitos que haxa tido o alumno/a; por outro, a significación e funcionalidade das aprendizaxes realizadas. Por iso tratarase de realizar unha aprendizaxe significativa, que teña sentido para o alumnado, e terase en conta a súa funcionalidade, e dicir que teña un valor práctico e poida ser transferible a outras situacións e lles serva de base a novas aprendizaxes.

Os intereses persoais , pois son un factor condicionante da motivación por aprender, (o feito de que esta materia sexa optativa, axuda bastante neste punto)

Os estilos de aprendizaxe.

Terase en conta que o alumnado pode mostrar diferenzas respecto a:

Tipos de pensamento (reflexivo, (tomase tempo para analizar a tarefa) o impulsivo. Analítico, (abordase a tarefa dende unha perspectiva máis ampla ou global para logo ter en conta os detalles), ou sintético, (do particular ao global)...

Modalidade sensorial preferente Alumnos que utilizan máis a auditiva, ou a visual...

Nivel de atención á tarefa.

Tipo de reforzo.

Preferencias de agrupamento Hai alumnado que traballa mellor so, outros prefiren en pequenos grupos...

Por iso ao longo do curso faranse traballos tanto individuais coma en grupos, e variará o número de compoñentes dependendo da tarefa. (exposición de traballos por grupos, concursos, etc)

Faranse por tanto grupos flexibles, e os seus compoñentes poden variar en función dos obxectivos que se pretenden, así un alumno pode pertencer a un grupo nunha determinada actividade e deixalo para integrarse nun novo grupo onde realizará outras actividades. Creándose grupos distintos, sempre estruturados e todos os implicados terán que coñecer os obxectivos que se pretenden con ese agrupamento. Intentase facilitar deste xeito ao alumnado a consecución dos obxectivos que se pretende ao mesmo tempo que trata de respectar as súas características.

As dificultades de certos alumnos/as que poden presentar necesidades educativas especiais permanentes, presentando dificultades que poden ser moi variadas: de carácter psicomotor, de orixe sensorial, de carácter intelectual, de retraso no desenvolvemento, na maduración, etc. Terase en conta a dificultade que presente, así como o asesoramento da orientadora, para paliar na medida do posible a súa dificultade.

MEDIDAS DE INTERVENCIÓN PARA MELLORAR A INCLUSIÓN EDUCATIVA.

En todo momento seguiranse as indicacións que os especialistas consideren adecuadas a súa problemática e guiarémonos polas recomendacións que dende Orientación nos pasen.

De maneira xeral, proporcionaremos más explicacións e repetiremos canto sexa necesario, asegurándonos que comprende as explicacións e/ou instrucións sobre as actividades e potenciaremos os puntos fortes do alumnado animándoo con reforzo positivo, facendo observacións positivas do seu traballo. Permitindo o uso do ordenador como ferramenta, proporcionando apuntes seguros e adecuando a cantidade e dificultade das tarefas. Teremos flexibilidade nas faltas de ortografía e signos de puntuación. Elaborando un banco de recursos

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

visuais e auditivos para subir na aula virtual. Impulsaremos proxectos que potencian a creatividade.

Referente as medidas na avaliación, proporcionaremos as datas dos exames con antelación suficiente así coma as instrucións enunciadas dunha en unha, asegurándonos de que entenden o que se lles pide. Facilitaremos con antelación a información sobre o modelo de exame, estrutura, forma de complementalo, etc. Permitiremos todo o tempo que necesiten. Evitarse penalizar as interferencias entre LG e LC e tamén evitaremos a realización de exames globais, eliminando os temas de avaliacións superadas.

ACTIVIDADES DE REFORZO.

As actividades van a variar dependendo de si o alumnado presenta necesidades educativas especiais permanentes , de tipo puntual ou temporal, por estar atravesando unha situación problemática, etc. De todos os xeitos o alumnado necesitará unha axuda especial que lle dea unha resposta ás súas necesidades educativas.

O reforzo poderá ser tanto durante, paralela, ou posteriormente a clase “ordinaria”, e dicir faranse actividades educativas que proporcionen respostas a unha situación de dificultade, atraso, atasco ou retroceso escolar dun alumno respecto á marcha do seu grupo-clase , para deste xeito eliminar ou diminuir a incidencia desas carencias ou dificultades.

Dependendo da súa necesidade os alumnos-as que o precisen, realizarán o mesmo traballo cos seus compañeiros pero eliminaranse contidos adecuados a unha necesidade específica.

En termos xerais tratarase de reforzar as técnicas instrumentais (linguaxe oral, lectura, escritura,razoamento), os hábitos de traballo (especialmente na ESO), as técnicas de traballo, e os coñecementos propios da área de relixión.

Faranse por tanto grupos flexibles e traballarase o mesmo tempo un ensino individualizado no cal se teña moi presente o punto de partida de cada alumno/a, as súas dificultades específicas e a súa capacidade de desenvolvemento.

Reparto equilibrado dos contidos. Distribución dos contidos por trimestres.

Repasso cíclico dos contidos.

Avaliación continua de xeito que se podan repasar e fixar contidos más facilmente.

Actividades de repaso ao final de cada tema, elaboración de traballos complementarios,...

Traballar cun método individualizado e tendo en conta o punto de partida de cada alumno/a, a súas dificultades específicas e a súa evolución. Algúns poden levar traballo para facer na casa se o seu ritmo de traballo na aula é máis lento co dos seus compañeiros-as.

Emprego da aprendizaxe cooperativa como método de axuda entre iguais.

Propiciar un ambiente de socialización que faga evidente a función comunicativa, cooperación e corrección colectiva, traballos en grupo e posta en común, etc.

Propor actividades de investigación que favorecen as técnicas de traballo autónomo e permiten a cada alumno/a aplicar o seu ritmo e a forma de traballo más axeitada ás súas características individuais.

Utilización dunha linguaxe directa e clara na exposición dos contidos, evitando todo tecnicismo innecesario.

Emprego de cadros-resumo coas ideas fundamentais, para unha maior facilidade de memorización.

ADAPTACIÓNS CURRICULARES.

Cando por mor das necesidades educativas específicas do alumnado, sexa necesario fazer unha adaptación curricular, farase de acordo as necesidades que presente o alumno-a, asumindo a diversidade coma un reto ao que dar resposta nun marco integrador, e dicir coma unha estratexia de adecuación curricular ou un procedemento que posibilita adaptar o currículo ás características propias do alumnado que o precisa.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

En definitiva partírase da avaliación psicopedagóxica realizada onde se determine o nivel de competencia curricular do alumno-a, pois iso servirá como punto de partida básico para la elaboración da proposta curricular alternativa e coa axuda do psicopedagogo do centro elaborarase a proposta curricular que se corresponda coas necesidades educativas que o alumno-a presente, sempre optado por aquelas medidas de adecuación que manifesten un maior potencial normalizador.

14. ELEMENTOS TRANSVERSAIS .

Este curso dunha maneira especial, por mor da actual situación, traballarase tamén a **educación para a saúde** incluíndo as medidas de prevención e hixiene fronte a COVID, para facer do alumnado axentes activos na mellora da saúde da comunidade.

Podemos aproveitar ao mesmo tempo que se ventila a aula ou se desinfectan as mesas e cadeiras a lembrar os protocolos de hixiene e contacto social.

Ademais da comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional, traballaranse dun xeito especial os seguintes valores en cada unidade.

Unidade 1	O valor do diálogo. Consiste en conversar con respecto. O contrario dunha persoa dialóxante é unha persoa autoritaria. Educación para a interculturalidade. Educación para a igualdade entre o sexos. A muller é moi importante na Biblia. Tres dos seus libros levan nome de muller: Rut, Xudit, Ester. Máis de 100 mulleres son presentadas como protagonistas.
Unidade 2	Educación moral e cívica. Educación para a saúde. O valor de seguir a un bo mestre. Consiste na actitude e o comportamento de aprender e practicar as boas ensinanzas.
Unidade 3	O valor da fidelidade. É o bo sentimento e comportamento de lealdade e de cumplir o que se cree e promete. O sentimento de aproveitar o tempo. Educación para os Dereitos Humanos. Educación para a igualdade entre os sexos.
Unidade 4	Educación moral e cívica. Experiencia humana e cristiá de Ángel Herrera Oria. O valor do compromiso social. Consiste nos bos sentimientos e comportamentos que se realizan para solucionar os problemas sociais.
Unidade 5	Educación para a paz e a Solidariedade. O recoñecemento da dignidade da persoa humana e a promoción da xustiza social, a solidariedade e o desenvolvemento das nacións máis pobres son o mellor camiño para construír a paz no mundo e para evitar os confrontamentos bélicos. O sentimento de entrega persoal. O valor da crítica moral. Aprender a ver. xulgar, e actuar.
Unidade 6	O valor da coherencia. Educación para a saúde.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Unidade 7	Educación para a saúde. Educación para a igualdade entre os sexos. O valor do amor.
Unidade 8	O valor da verdade. Educación para a igualdade entre os sexos.
Unidade 9	O valor de cambiar o mundo. Consiste en desexar e soñar con un mundo mellor, e realizar bos comportamentos para coidar o medio ambiente e crear unha sociedade mellor. Educación ambiental. Espiritualidade ecolóxica.

15. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PROXECTO LECTOR

O departamento de relixión ten previsto seguir colaborando en todas as actividades que programa a Biblioteca para o curso.

Así mesmo a profesora de relixión forma parte do grupo de traballo da biblioteca A3P que dedican parte do seu horario a facer gardas de Biblioteca, actividades de préstamo de libros (proxecto MEIGA), e o desenvolvemento de actitudes favorables á lectura mediante a creación de ambientes lectores, entre outras estratexias.

Participamos tamén dedicando un tempo á lectura na aula seguindo o calendario marcado pola biblioteca.

O Departamento de Relixión propón e aconsella algunas lecturas que considero bastante axeitadas para o noso alumnado, e poden dispoñer delas na Biblioteca do centro

- “El hombre en busca de sentido”. Victor Frankl.
- “Dios existe yo me lo encontré”. Andre Frossard.
- “Si lo dicta el corazón”. María Menéndez.
- “Vida después de la vida” Raymon A. Moody
- “El regreso del hijo pródigo” (meditaciones ante un cuadro de Rembrandt).Henri J.M. Nouwen
- La Biblia Manga. Siku
- “Jesús Manga”.Siku
- “El Pastor y las Estrellas”. Eduardo Santa
- “56 Cuentos para buscar a Dios” (El camino de la sencillez). Julio Peradejordi

16. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN TIC

A aplicación das tecnoloxías da información e a comunicación ao traballo da aula convértese nunha peza clave na educación e formación das novas xeracións. A súa importancia social fai que deban estar presentes nos centros educativos, de modo que os alumnos adquiran os coñecementos e habilidades necesarias para abordar con garantía de éxito a súa utilización en todos os ámbitos: educativos, familiares ou de lecer.

Trátase de que o alumnado, ao rematar a súa escolarización obligatoria, alcanzara unha competencia dixital. Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para buscar, obter, procesar e comunicar información, para transformala en coñecemento. Incorpora diferentes habilidades, que van dende o acceso á información ata a súa transmisión en distintos soportes

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

unha vez tratada; todo isto tendo en conta a situación xeográfica, social e persoal do alumnado, o tipo de alumnado, a formación do profesorado e as infraestruturas dispoñibles no centro.

Dende o departamento de relixión tense previsto neste curso:

Un maior uso da biblioteca escolar como centro de recursos multimedia para a obtención de información e para a aprendizaxe.

Lograr que os nosos alumnos coñezan a páxina Web do centro e a utilicen como espazo de comunicación e de colaboración con toda a comunidade educativa. Fomentar dita páxina web onde o departamento ten unha serie de páxinas para que o alumnado poida visitar, e onde se recollen tamén os criterios de avaliación deste departamento.

Animar ao alumnado a que entregue os seus traballos en soporte electrónico, que presente ditos traballos, voluntarios ou obligatorios, nos formatos Word, Powerpoint ou Prezi, e que utilice o ordenador como medio de creación, de cooperación e de expresión das propias ideas.

Contribuír a que os nosos alumnos aprendan a utilizar correctamente Internet así como o teléfono móvil, pois é un potente aparello tecnolóxico amplamente difundido entre a comunidade educativa que, ben utilizado, nos ofrece unha oportunidade de mellora da actividade escolar, pero consideramos moi importante que o alumnado debe respectar as normas do Centro referente a súa utilización reflectidas nas NOFC.

Impulsar a comunicación dos nosos alumnos con outros alumnos de Relixión doutros centros.

Dar a coñecer e invitalos a utilizar páxinas Web relacionadas coa materia.

17. CONTRIBUCIÓN DO DEPARTAMENTO AO PLAN DE CONVICENCIA

O Departamento de Relixión contribúe ao Plan de Convivencia de centro:

- Educando ao alumnado para a convivencia democrática, incorporando na práctica docente contidos relacionados coa convivencia escolar e a resolución pacífica de conflitos.
- Respectando a liberdade de conciencia e conviccións relixiosas e morais, así como a dignidade, integridade e intimidade de tódolos membros da comunidade educativa.
- Cumprindo e facendo cumplir as normas de convivencia do centro no ámbito da súa competencia.
- Fomentando un clima positivo de convivencia no centro e na aula, e durante as actividades complementarias e extraescolares, favorecendo un bo desenvolvemento do proceso de ensinanza-aprendizaxe.
- Mantendo a orde e velando polo axeitado comportamento do alumnado no centro, tanto na aula como fóra dela, corrixindo e poñendo en coñecemento dos órganos competentes as condutas que alteren a convivencia.
- Informando as familias das cuestiós que puidesen afectarles, dos incumplimentos das normas de convivencia por parte dos seus fillos e das medidas disciplinarias adoptadas ao respecto.
- Controlando as faltas de asistencia así como os retrasos dos alumnos e informando aos titulares, segundo o procedemento establecido.

18. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

A realización destas actividades está condicionada ao protocolo que se estableza no centro e se determine no Plan de adaptación a situación COVID-19 no actual curso.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Para este curso,

- Non imos expor o Belén como tódolos anos por razóns obvias de problemas de espazo por mor das adaptacións no centro ás medidas de prevención e protección fronte ao COVID-19 e porque a montaxe non é viable dadas as circunstancias pois, hai que evitar formación de grupos, evitar que o alumnado estea encarado, gardar distancias, non compartir material, etc. Será un reto imaxinativo para o alumnado e para mim idear solucións alternativas como visionar imaxes dos realizados outros anos ou proxectar outros que fixeran eles nas súas casas, etc.
- Pretendese seguir coa actividade de S. Valentín na que os alumnos poderán manifestar tenrura, amizade, admiración, sentimientos positivos, etc. Unha educación na tenrura para combater a violencia.
- Colaborar coa Biblioteca A3P na celebración do día da Paz .
- Por medidas hixiénicas e por temor a contaxios, seguimos eliminando a actividade de recollida de tapóns este curso. O curso pasado foron retiradas as caixas e contedores do centro e non as volveremos a poñer ata que esta situación volva a total normalidade, pero continuaremos sensibilizando na solidariedade coas persoas necesitadas e no coidado do medio ambiente.
-
- Realizar un tramo do camiño de Santiago, esta actividade está prevista en colaboración co Departamento de Educación Física con alumnado de 2º ESO. No primeiro trimestre, farán o tramo do camiño inglés que pasa por Cambre. Cabe destacar, que este ano é **Año Santo Compostelán**, e o Departamento de Relixión propón dar a coñecer aos seus alumnos, máis información sobre este apaixonante tema, no que está imbuída non só a historia e cultura de Galicia, senón tamén de España e Europa.
- Invitar a unha ONG ao centro para concienciar ao alumnado en actividades de voluntariado e solidariedade.
- Visitar co alumnado de 1º de Bacharelato unha mostra de arquitectura relixiosa (catedral, igrexa, capela, etc) para que o alumnado coñeza as expresións relixiosas da cultura e da arte, e faga unha pequena rota de peregrinaxe, esta actividade vai depender do número de alumnos que teñamos así como se podemos realizala xunto con outro departamento para completar as prazas do autobús e sempre que a situación COVID o permita.
- Gustaríame que o alumnado de relixión en bacharelato asistira as charlas do congreso “Lo que de verdad importa”, pero esta actividade vai a depender totalmente de como evolucione a actual situación xa que recomendase non realizar eventos ou celebracións con grande afluencia de persoas. No caso de realizala a organización tería que cumplir estritamente as medidas de prevención, distanciamento e aforo que garantan a seguridade do alumnado ou ser online, de non ser así tamén se suspendería.

19. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓN DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

Neste apartado pretendemos promover unha reflexión como docentes e facer unha autoavaliación da realización e o desenvolvemento da nosa programación didáctica. Para elo, ao finalizar cada unidade didáctica farémonos unha secuencia de preguntas que nos permitan

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

Propoñemos o uso dunha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto; esta pódese realizar ao final de cada trimestre, para así poder recoller as melloras na seguinte. Dita ferramenta descríbese a continuación e irémosla completando según as necesidades de avaliación e mellora. Estas necesidades de mellora quedarán reflectidas na nosa memoria de fin de curso.

ASPECTOS A AVALIAR	A SALIENTAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos da unidade			
Descriptores e desempeños competenciáis			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			
Interdisciplinariedade			

20.-PUBLICIDADE E CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO E FAMILIAS

Nos primeiros días da actividade lectiva facilitarase ao alumnado a información básica relativa a programación didáctica da materia, criterios de avaliación, procedementos e instrumentos de avaliación, criterios de cualificación, rubricas. Posteriormente para garantir a súa publicidade, darase a coñecer á comunidade educativa subindo dita programación a páxina web do centro, onde tamén figura o correo electrónico da profesora para que as familias poidan aclarar dúbihdas ou solicitar máis información.

Os avisos das datas de exame, unha vez manifestados oralmente poranse na cortiza, pizarra da aula, na aula virtual ou como teñan costume os delegados de cada curso.

Informarase así mesmo da Aula Virtual para que poidan entregar as tarefas e os traballos colaborativos.

ANEXOS

ANEXO

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

CURSO 2021 / 2022

IES DAVID BUJÁN

ANEXO Á PROGRAMACIÓN POR MOR DO ESCENARIO COVID-19

Segundo as instrucións da Consellería de Educación , Universidade e Formación Profesional nas que se recollen a previsión de tres posibles contextos ensino presencial, semipresencial e telemático.

- **Medidas metodolóxicas e organizativas**

Nas primeiras semanas do curso asegurarase de que o alumnado coñece o funcionamento e a metodoloxía que seguirá no caso de ter que realizar o ensino a distancia. É dicir que o alumnado é competente no uso da aula virtual ou calquera outro recurso ou plataforma que o departamento estableza como necesario nun escenario de ensino non presencial. O alumnado terá que saber entrar e saír da aula, consultar os materiais publicados e subir as súas tarefas nos formatos requeridos.

En canto á **metodoloxía de ensino presencial** seguiremos o apartado 6 da nosa programación anual, facendo fincapé en actividades de autocorrección, aprender a aprender e autoestudo para asegurarse de que o alumnado acada unha maior autonomía no proceso de aprendizaxe , tamén puntualizar que no apartado b) dos principais criterios metodolóxicos cando falo de grupos ou parellas, por mor do COVID-19 non poden ser físicas dentro da aula, xa que en todo momento deben de estar distanciados e non poden compartir materiais . Somos conscientes de que este curso seguimos tendo o reto de minimizar o risco de contaxios. Por iso, serán levadas a cabo todas as medidas de hixiene, organizativas e pedagóxicas do Plan COVID do noso centro, pero estes grupos/parellas poden intercambiar e interactuar dende as súas casas telemáticamente e axudarse mutuamente nos traballos en común. Esta necesidade de colaboración faise máis patente se temos en conta a posibilidade de que se produza a necesidade de alternar determinados períodos de docencia presencial con outros de docencia non presencial. Aténdese así tamén os aspectos emocionais e sociais, mediante a realización de actividades de este tipo.

Referente a **metodoloxía ensino a distancia**.

(**Metodoloxía alumnado con conectividade e sen conectividade**)

En momentos de confinamento considero mellor utilizar más unha aprendizaxe baseado no Pensamento (Thinking Based Learning) que lles ensine a contextualizar, analizar, relacionar, argumentar e converter a información en coñecementos e desenvolver destrezas do pensamento más alá da memorización.

Así como Pensamento de Deseño (Design Thinking) que me permite identificar os problemas individuais do alumnado, xerar ideas, resolver problemas creativamente. Por iso as tarefas son seleccionadas atendendo este criterio. Para axudalos tamén animicamente e que continúen cunha certa rutina de traballo escolar pero sen sobrecargalos nin xerar más presión as familias.

O enfoque metodolóxico baséase en catro eixos:

- Promover o desenvolvemento das competencias básicas.
- Fomentar un enfoque globalizador e interdisciplinar
- Ter en conta os coñecemento previos
- Prioriza valores de cooperación, respecto e aceptación.

Se nos criterios metodolóxicos da ensinanza presencial eran importantes os **traballos colaborativos**, aquí na semipresencial e na telemática adquire unha maior relevancia polo feito de que queda más patente a necesidade de comunicarse, colaborar, compartir información, cooperar, en definitiva cada un segundo as súas competencias aporta algo a elaboración dos traballos. Todo isto favorece a auto-aprendizaxe e o uso das TIC nos momentos de confinamento.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

O inicio do curso faranse grupos para que poidan comunicarse telemáticamente para elaborar **traballo**s **colaborativos** dende a casa e poder expoñelos na aula ao resto dos compañeiros cando sexa semipresencial.

Durante o seguimento, recollida e resolución de dúbidas do traballo do alumnado, empregaremos principalmente correo electrónico, aula virtual, ou outro medio telemático o alcance de todos.

No caso de alumnado con algunas necesidades especiais, as tarefas coordínanse co tutor e seguindo as directrices da orientadora.

Para o alumnado sen conectividade ou que teña dificultades de conexión, falla de equipamento, etc. contactarase cos titores e coa dirección do centro para tratar de solventar os posibles problemas que puidera ter e axudalo ata que a consellería adopte as medidas oportunas

Desenvolvemento do curso en posibles escenarios.

Neste curso o uso da Aula virtual, das contas de correo do alumnado e as videoconferencias serán usados para comunicarnos tanto coas familias como co alumnado (sobretodo no caso de non poder acudir ao instituto) e por suposto tamén co resto do profesorado do claustro.

Ensino presencial: reflectido na programación do departamento.

Ensino semipresencial: no caso do alumnado que non poida asistir a clase presencial, cada curso contará cunha aula virtual a través da cal poderá seguir a marcha do curso e entregar as actividades que se indiquen nos prazos e forma requeridos, sempre que a súa saúde Ilo permita. Se o grupo enteiro estivese confinado, as clases levaríanse a cabo no horario habitual do grupo e habería control de asistencia. En canto as tarefas seguirían o escrito anteriormente.

No caso de non poder asistir a calquera exame, proba ou control terá que facelo logo da súa volta ao instituto e de que a profesora acorde unhas datas para a súa realización. Os criterios e porcentaxes de avaliación serán os mesmos que no ensino presencial.

Sabemos que este escenario vai facer más lenta a impartición das clases, polo tanto prevese que habería que recortar de novo os mínimos de cada curso.

O uso do correo electrónico e da Aula virtual serán imprescindibles. O alumnado poderá comunicarse co profesorado e tamén preguntar as súas dúbidas por esta canle.

No caso deste tipo de ensino o profesorado reforzará a atención ao alumnado con necesidades educativas especiais e manterá unha estreita comunicación coas familias a través do tutor/a.

Ensino telemático: no caso de suspensión das clases, estas se levarían a cabo no horario habitual do grupo e habería control de asistencia. O alumnado terá a súa disposición todo o material e observará escrupulosamente os prazos e forma de entrega (telemática) dos traballos. Así mesmo, poderán usar o correo electrónico ou videoconferencia para consultar dúbidas ou cuestións coa profesora, e igualmente para aclarar cuestións coas familias.

Os criterios de cualificación serán os seguintes:

Criterios de cualificación

Ensino presencial: de se desenvolver o curso de xeito presencial, mantense o sistema establecido na programación xeral (apartado 8 da programación de cada curso).

Ensino semipresencial: mantense o sistema establecido na programación xeral (apartado 8 da programación de cada curso) en canto aos exames, probas e controis procurarase unha nova data para a súa realización ao volver ao instituto. As tarefas realizadas dende a casa teranse en conta.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

Ensino telemático: estableceranse as probas online que se consideren oportunas pero tamén se terá en conta as tarefas entregadas escrupulosamente en prazo e forma.

- **Medidas de intervención para mellorar a inclusión educativa.**

En todo momento seguiranse as indicacións que os especialistas consideren adecuadas a súa problemática e guiarémonos polas recomendacións que dende Orientación nos pasen.

De maneira xeral, proporcionaremos máis explicacións e repetiremos canto sexa necesario, asegurándonos que comprende as explicacións e/ou instrucións sobre as actividades e potenciaremos os puntos fortes do alumnado animándoo con reforzo positivo, facendo observacións positivas do seu traballo. Permitindo o uso do ordenador como ferramenta, proporcionando apuntes seguros e adecuando a cantidade e dificultade das tarefas. Teremos flexibilidade nas faltas de ortografía e signos de puntuación. Elaborando un banco de recursos visuais e auditivos para subir na aula virtual. Impulsaremos proxectos que potencian a creatividade.

Referente as medidas na avaliación, proporcionaremos as datas dos exames con antelación suficiente así coma as instrucións enunciadas dunha en unha, asegurándonos de que entenden o que se lles pide. Facilitaremos con antelación a información sobre o modelo de exame, estrutura, forma de complementalo, etc. Permitiremos todo o tempo que necesiten. Evitarase penalizar as interferencias entre LG e LC e tamén evitaremos a realización de exames globais, eliminando os temas de avaliacións superadas.

RÚBRICA PARA A AVALIACIÓN DUN EXAME

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
PRECISIÓN NAS RESPOTOS	Todas as respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	Case todas as respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	A maioria das respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	Poucas respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.	Ningunha das respostas desenvolvan o tema con claridade, precisión e concisión.
PRESENTACIÓN	Todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Case todas as respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioria das respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	Poucas respostas están presentadas con limpeza e pulcritude.	A maioria das respostas non están presentadas con limpeza e pulcritude.
Nº DE PREGUNTAS RESPONDIDAS	Todas as preguntas están respondidas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu polo menos o 70% das preguntas.	Respondeu polo menos o 50% das preguntas.	Respondeu una porcentaxe menor do 50% das preguntas.
GRAMÁTICA E ORTOGRAFÍA	Non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Case non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación e o texto lese con fluidez.	Existen poucos errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto ten algúna dificultade para entenderse.	Existen algunos errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto enténdese con dificultade.	Existen bastantes errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación, e o texto non se entende.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

RÚBRICA PARA AVALIAR A REDACCIÓN E A PRESENTACIÓN DE TRABALLOS ESCRITOS

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
REDACCIÓN	O traballo está ben estruturado, non presenta errores ortográficos e cumple na súa totalidade coa estrutura de introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo encóntrase ben estruturado nun 70-80%, case non hai errores ortográficos e cumple na súa totalidade coa estrutura, introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo encontrase ben estruturado nun 60%, presenta poucos errores ortográficos e cumple na súa totalidade coa estrutura, introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo encontrase ben estruturado nun 50% ten algún errores ortográficos e non cumple na súa totalidade coa estrutura de introducción, desenvolvo, conclusión-opinión persoal e bibliografía.	O traballo non está estruturado, existen bastantes errores ortográficos e faltalle parte ou totalidade da introducción, do desenvolvo, da conclusión-opinión persoal ou da bibliografía.
CONTIDO	Abórdase o contido que se pediu. Presenta ideas ben argumentadas e sen errores.	Nalgúns parágrafos non se aborda nada o contido que se pediu. Presenta ideas ben argumentadas e case non hai errores.	Un 40% do texto non ten relación co contido que se pediu. Presenta ideas que argumenta con debilidade.	A metade dos parágrafos non fan alusión ao tema pedido. Presenta ideas sen argumentar.	So se menciona o tema pedido, pero non se aborda. Non presenta ideas o as que presenta non están argumentadas.
ARGUMENTACIÓN DE IDEAS					
PRESENTACIÓN E LIMPEZA. ORIXINALIDADE	O traballo está presentado con pulcritude, limpeza e moi esmerado. Moi orixinal na presentación.	O traballo está presentado con pulcritude pero non é moi esmerado. Bastante orixinalidade na súa totalidade.	O traballo está presentado con pulcritude pero ten dous o tres tachóns. Ten partes orixinales.	O traballo ten dobreces e más de tres tachóns. Non é moi orixinal.	O traballo está presentado cun gran número de dobreces e tachóns. Non amosa orixinalidade.
TIEMPO DE ENTREGA	A entrega realizase na data indicada.	A entrega realizase no día indicado pero con atraso.	A entrega realizase con un día de atraso.	A entrega realizase con tres días de atraso.	A entrega realizase despois de pasados tres días da data indicada.

RÚBRICA PARA AVALIAR A EXPOSICIÓN ORAL DE TRABALOS

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
PRESENTACIÓN	O estudiante presenta de xeito formal e da a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O estudiante presenta de forma rápida e da a coñecer o tema da presentación e o obxectivo que pretende.	O estudiante presenta de forma rápida e comenza a súa exposición sen mencionar o tema do que trata.	O estudiante presenta sen díci o seu nome e menciona o tema de forma moi xeral.	O estudiante empeza a súa exposición sen facer una presentación inicial.
XPRESIÓN ORAL VOLUME DE VOZ EXPRESIVIDADE	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente coas ideas expostas. O seu volume de voz é suficientemente alto como para ser escuchado desde todas as partes do aula. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal xeneran un forte interese e entusiasmo sobre o tema nos outros.	O vocabulario é adecuado e a expresión é clara na presentación das ideas expostas. O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escuchado por todos, ás veces, cando dúbida, baixa o volume. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal xeneran en moitas ocasións interese e entusiasmo, ainda que algunas veces pérdeuse e nin presenta toda a información.	Faltalle vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas. Non é escuchado por toda a aula cando fala en voz alta, agás si se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal xenera en algunas ocasións interese e entusiasmo, ainda que algunas veces non presenta toda a información.	Ten un vocabulario moi básico e problemas para transmitir con claridade as súas ideas. O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escuchado por todos na aula. As súas expresións faciais e a súa linguaaxe corporal mostran unha actitude pasiva e non xeneran moi interese pero algunas veces, cando fala de algo que lle gusta moi, é capaz de mostrar algo de entusiasmo.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas. O seu volume de voz é moi baixo como para ser escuchado por todos na aula. Moi pouco uso de expresións faciais ou linguaaxe corporal. Non xenera interese no xeito de falar.
INCLUSIÓN DOS ASPECTOS RELEVANTES EXPLICACIÓN DO PLAN DE TRABALLO RECURSOS DIDÁCTICOS	Expón claramente o traballo e aporta referencias aos coñecementos traballados. Explica cada paso con detalle, con lóxica e cronoloxicamente na orde na que o realizou. A exposición acompañaise con soportes audiovisuais en diversos formatos, especialmente atractivos e de moita calidade.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona toda a exposición cos coñecementos traballados. Explica todos os pasos claramente, pero liouse un pouco ca orde. Soporte visual axeitado e interesante na súa xusta medida.	Expón claramente o traballo, pero non relaciona toda a exposición cos coñecementos traballados. Explica todos os pasos claramente, pero liouse na orde e foi necesario reorganizalos a través de preguntas. Soporte visual axeitado.	Ten dificultade para expoñer o traballo porque non entende os coñecementos traballados. Presenta dificultade á hora de diferenciar os pasos que deu e necesita axuda para explicalos con claridade. Soporte visual non axeitado.	Non expón o traballo nin coñece os conceptos traballados necesarios para a súa realización. Non identifica os pasos que deu nin é capaz de reconducir o discurso de forma guida. Sen soporte visual.
TEMPO ORIXINALIDADE	O alumno utilizou un tempo axeitado e pechou correctamente a súa presentación. Moita orixinalidade na presentación e respecto na autoría das fontes.	O alumno utilizou un tempo axeitado, pero finalmente precipitado ou excesivamente longo por falta de control de tempo. Bastante orixinalidade. Puxo algúns bibliografía e sinala algúns páxinas web utilizadas.	O alumno utilizou o tempo axeitado, pero faltoulle pechar a súa presentación; ou ben non utilizou o tempo axeitado, pero incluíu todos os puntos da súa presentación. Cita algúns fontes.	Excesivamente longo o insuficiente para poder desenvolver o tema correctamente. Pouca biografía.	O alumno esqueceu por completo o tempo que tiña e saíuse do tema. Sen biografía.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

RÚBRICA PARA AVALIAR O RESUME DUNHA LECTURA CRÍTICA

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
CLARIDADE NA EXPOSICIÓN DAS IDEAS	As ideas están ben estruturadas en parágrafos claramente definidos e acorde cas ideas más importantes del texto.	A estrutura dos parágrafos está acorde coas ideas do texto.	A estrutura dos parágrafos é sinxela, pero correcta, acorde coas ideas do texto.	A estrutura está pouco definida.	O texto non ten estrutura lóxica nos seus parágrafos ou simplemente non se fai separación de ideas mediante parágrafos; é un so parágrafo sen estrutura.
CRÍTICA	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema fundamentada no coñecemento deste e documentada con outras lecturas.	Analiza todas as ideas que expón o autor, establece comparacións con outros autores e textos, e proporciona a súa opinión acerca do tema, pero non está ben fundamentada no coñecemento deste e non está documentada con outras lecturas.	Identifica as ideas do autor, as analiza e as desenvrola pero sen comentarios.	Identifica as ideas do autor, pero non as analiza e non as comprende con claridade.	Non identifica as ideas do autor e mostra confusión de ideas.
FONTE	A fonte está citada correctamente.	A fonte está citada, pero falta un dato.	A fonte está citada, pero faltan algúns datos.	A fonte está citada, pero de xeito incorrecto: inclúe datos que non corresponden e omite outros que si son importantes segundo o establecen as metodoloxías.	A fonte non está citada ou está mal citada, de tal xeito que é imposible acceder a ela coa información proporcionada.
GRAMÁTICA, ORTOGRAFÍA E EXTENSIÓN	Non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación. A extensión do texto é a adecuada, pois presenta a totalidade de ideas importantes do contido lido, ademais dunha reflexión do alumno ou da alumna.	Case non hai errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación A extensión do texto é adecuada, pois presenta case a totalidade de ideas importantes do contido..	Existen dous errores gramaticais, ortográficos, ou de puntuación A extensión do texto é pouco adecuada, pois é lixeiramente corto ou lixeiramente extenso.	Existen tres errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación A extensión do texto é inadecuada, pois non trata a totalidade das ideas do contido ou ben é más extenso do conveniente..	Existen máis de tres errores gramaticais, ortográficos ou de puntuación A extensión do texto é completamente inadecuada: é demasiado breve ou demasiado extenso..

RÚBRICA PARA AVALIAR UN DEBATE

	SOBRESAINTE 2.5	NOTABLE 2	BEN 1.5	SUFICIENTE 1.25	INSUFICIENTE 1
DEFENSA DA SÚA POSTURA CAPACIDADE DE ESCOITAR AOS SEUS COMPAÑEIROS RESPECTO DO USO DA PALABRA E DAS IDEAS DOS DEMAIS	Mantén a defensa da súa postura ao longo de todo o debate. Escoita aos seus compañeiros atentamente e analiza os seus argumentos. Sempre espera a súa quenda para facer uso da palabra e o solicita con respecto e con orde. Respecta sempre as opinións dos demais.	Mantén a defensa da súa postura nun 80% do tempo de debate. Escoita aos seus compañeiros e analiza os seus argumentos Sempre espera a súa quenda para facer uso da palabra e o solicita con respecto pero non con orde. Respecta as opinións dos demais..	Mantén a defensa da súa postura nun 60% do debate. Escoita aos seus compañeiros atentamente, pero se distrae en ocasións e non analiza os seus argumentos. En máis de tres ocasións non espera a súa quenda para facer uso da palabra e, cando o solicita, non o fai con respecto pero non con orde. Respecta as opinións dos demais.	Manten a defensa da súa postura menos do 60% do tempo de debate. Escoita aos seus compañeiros atentamente, pero se distrae a metade do tempo e non analiza os seus argumentos. En máis de tres ocasións non espera a súa quenda para facer uso da palabra e, cando o solicita, non o fai con respecto nin con orde. Non respecta as opinións dos demais.	Non mantén a defensa da súa postura durante o debate. Non escoita aos seus compañeiros nin analiza os seus argumentos. Sempre interrompe para facer uso da palabra e non respecta as opinións dos demás.
VOCABULARIO E ARGUMENTACIÓN	Utiliza un vocabulario adecuado e a exposición é coherente coas ideas expostas. Todas as ideas expostas están ben argumentadas	O vocabulario é adecuado e a exposición é claro na presentación das ideas expostas. Unha das ideas non está ben argumentada.	Fáltale vocabulario e ten algún problema para expresar correctamente as súas ideas. Dúas das ideas non están ben argumentadas.	Ten un vocabulario moi básico e problemas para transmitir con claridade as súas ideas. Máis de tres ideas non están ben argumentadas.	Ten un vocabulario moi básico e non logra transmitir con claridade as súas ideas. Ninguna idea está ben argumentada.
DOMINIO DO TEMA	Mostra coñecemento profundo e dominio total do tema.	Mostra coñecemento e dominio total do tema.	O coñecemento e o dominio do tema é regular.	O coñecemento e o dominio do tema é malo.	Non mostra coñecemento nin dominio do tema.
REFERENCIAS A AUTORES VOLUME DO TON DE VOZ	Cita máis de tres referencias relevantes durante a súa participación. O seu volume de voz é adecuado, suficientemente alto como para ser escuchado dende todas as partes do aula, sen ter que berrar.	Cita tres referencias relevantes durante a súa participación. O seu volume de voz é adecuado e alto para ser escuchado por todos, áinda, ás veces, cando dúbida, baixa o volume.	Cita dúas referencias durante a súa participación e só unha foi relevante. Non é escuchado por toda a aula cando fala en voz alta, agás si se sente moi seguro e aumenta o seu volume de voz por uns segundos.	Cita só unha referencia durante a súa participación e non foi relevante. O seu volume de voz é medio e ten dificultades para ser escuchado por todos na aula.	Non cita referencias durante a súa participación. O seu volume de voz é moi baixo como para ser escuchado por todos na aula.

PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN

AVALIACIÓN DA PROFESORA

1.- ASISTE CON REGULARIDADE A CLASE.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2.- É PUNTUAL.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

3.- AS CLASES ESTÁN ORGANIZADAS.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4.- ENTENDES AS EXPLICACIÓN S

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

5.- PREGUNTAS AS DÚBIDAS E OBTÉS RESPSTA.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

6.- EXISTE UNHA BOA COMUNICACIÓN COA PROFESORA.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

7.- AS PROBAS AXÚSTANSE AO ENSINADO.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8.- ACLARA DÚBIDAS RESPECTO AS CUALIFICACIÓN S

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9.- APRENDO NAS CLASES DESTA PROFESORA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

10.- A PROFESORA É UNHA BOA DOCENTE.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

11.- A MATERIA É IMPORTANTE CARA A MIÑA FORMACIÓN.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

12.- OS CONTIDOS DA MATERIA SON INTERESANTES.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

13. O EQUIPAMENTO DA MATERIA É O AXEITADO.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*ASPECTOS A MELLORAR

*ASPECTOS A DESTACAR

**PROGRAMACIÓN XERAL DO DEPARTAMENTO DE
RELIXIÓN**

